

Edini slovenski dnevnik
- v Zedinjenih državah -
Velja za vse leto . . \$3.00
Za pol leta \$1.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The only Slovenian Daily
- in the United States. -
Issued every day except Sundays
- and Legal Holidays. -
- 50.000 Readers. -

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

NO. 252. — ŠTEV. 252.

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 26, 1916. — ČETRTEK, 26. OKTOBRA, 1916.

VOLUME XXIV. — LETNIK XXIV.

Mackensenove čete so zavzele mesto Černavoda.

RUMUNSKI ARMADI V DOBRUDŽI PRETI VELIKA NEVARNOST, KER SE NE MORE UMAKNITI. — CILJ FALKENHAYNOVE ARMADE JE ZAVZETJE GLAVNEGA MESTA RUMUNSKÉ. — VULKAN PRELAZ JE ŽE V NEMŠKIH ROKAH. — BOJI OB VZHODNI MEJI SEDMOGRAŠKE. — RUMUNSKA POROČILA. — ARTILERIJSKI BOJ PRI ORŠAVI. — RUMUNSKI GEN. ŠTAB JE PRIPOZNAL IZGUBO.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Vrhovno poveljstvo nemške armade poroča: — Armadna skupina generala Mackensena: Umikajočega se sovražnika neprestano zasledujemo. Danes zjutraj smo zavzeli mesto Černavoda ob Donavi. Podrobnosti še niso znane.

Rumunska armada v Dobrudži je izgubila s tem svojo zadnjo železniško zvezo. Preko Donave se najbrže ne bo mogla umakniti.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Vrhovno poveljstvo nemške armade poroča: — Nemške in avstrijske čete so zavzele z naskokom prelaz Vulkan. Severno od Kimpolunga prav dobro napredujemo.

Ob vzhodni sedmograški fronti se vrše le malenkostni spopadi. Na Sedmograškem je položaj neizpremenjen. Tem četam poveljuje general Falkenhayn, bivši šef nemškega generalnega štaba. Njegov cilj je glavno mesto Rumunske, Bukarešt.

Bukarešt, Rumunsko, 25. oktobra. — Danes je bilo izdano tukaj sledeče uradno poročilo: — Na severni in severozapadni fronti je položaj neizpremenjen. Bitka, ki se je začela pred par dnevi v dolini reke Uzul, se neprestano nadaljuje. Pri Citizu smo vjeli 150 avstrijskih in nemških vojakov.

Vzhodno od reke Alute smo odbili vse sovražniške napade. Pri Oršavi se bije vroča artilerijska bitka.

Petrograd, Rusija, 25. oktobra. — Ruski generalni štab poroča: — Na severovzhodni fronti je napadel sovražnik rumunske čete pri Predealu, osemnajst milj južno od Braševa.

Južno od Dorne Vatre smo pognali sovražnika v beg. Vjeli smo precejšnje število sovražnikov in zaplenili dve strojni puški.

Carigrad, Turčija, 25. oktobra. — Vrhovno poveljstvo turške armade naznanja: — V rumunski provinci Dobrudži zasledujemo umikajočega se sovražnika.

Sofija, Bolgarsko, 25. oktobra. — Vrhovno poveljstvo bolgarske armade poroča: — Sovražnika, ki se je začel na celi črti v Dobrudži umikati, neprestano zasledujemo. Nemci, ki so operirali na desnem krilu, so pognali Rumune v beg ter dospeli do črte Kara-Murat-Dokuzol. Pri Islam Tepe je razkropila naša kavalerija neko rumunsko brigado ter vjela brigadnega poveljnika.

Po vročem boju se nam je posrečilo zasesti mesto Megidijo. Pri tej priliki smo vjeli precej sovražnikov in zaplenili veliko vojnega materijala.

Sovražnik je imel v pondeljek izvanredno velike izgube. Vjeli smo 50 častnikov, 3,200 mož ter zaplenili štiri topove, 30 strojnih pušk, pet lokomotiv in nad 200 železniških voz.

Razen manjših artilerijskih spopadov se ni ob Donavi ničesar posebnega pripetilo.

Med 19. in 23. oktobrom smo vjeli vsega skupaj 75 častnikov in 6,693 mož.

Petrograd, Rusija, 25. oktobra. — Ruski generalni štab naznanja, da so se morali Rusi in Rumuni nekoliko umakniti, ter da je sovražnik zasedel mesto Černavoda ob Donavi.

Poročilo se glasi: — Sovražnik je začel napadati ob celi fronti. Ker je v veliki premoči, smo se mi in Rumuni umaknili nekoliko proti severu. Tako se je zgodilo, da je zasedel sovražnik pozicije med Černavodo in jezerom Tasual.

Bukarešt, Rumunsko, 25. oktobra. — Rumunski generalni štab naznanja: — V Dobrudži smo se umaknili proti severu. Černavoda je sovražnik z naskokom zavzel. Ob reki Donavi se ni ničesar posebnega pripetilo.

Petrograd, Rusija, 25. oktobra. — Ruski vojaški strokovnjaki pravijo, da so Rumuni s Konštance veliko izgubili, pristavljajo pa, da ta izguba ne bo imela posebnih posledic.

Polkovnik Šumski je mnenja, da Avstrijci in Nemci svoje uspehe preveč precenjujejo. Zgodilo se ni ničesar drugega kot da so se Rumuni in Rusi umaknili za drugo obrambno črto, odkoder jih pa ne bo tako lahko sprejeli. Črta severno od Konštance in Megidije je izborna utrjena. Dolga je kakih trideset milj in na vsaki milji je razpostavljena ena divizija vojakov.

Delovanje U-čolnov.

Nemci so vstavili norveški poštni parnik. — Pet Amerikancev je rešenih. — Blokada norveške obale.

London, Anglija, 25. oktobra. "Central News" je doznal, da je nek nemški vojni parnik vstavil norveško poštno ladjo, ki je odplula iz Bergna v pondeljek proti Newcastle.

To je prvi sličen slučaj. London, Anglija, 25. oktobra. Iz pogostil, ki so došla iz različnih virov, so nemški submarini tekoma današnjega dne potopili deset parnikov.

Med drugimi sta bila tudi angleška parnika "Framfield", 2500 ton, in "Ethel Duncan".

Potem je bilo potopljenih pa še osem norveških parnikov. Iz enega se je komaj rešilo pet mornarjev, ameriških državljanov.

Poročila se glase, da bo Nemčija pričela z blokado norveške obale, ako ne bo takoj spremenila svoje politike napram nemškim podmorskim čolnom.

Berlin smatra postopanje Norveške sovražno. Iz nekega vira se je doznalo, da se zdaj nahaja v bližini norveške obale več nemških submarinov.

Vzled pomanjkanja varnostnih naprav.

Včeraj je požar uničil v New Yorku sedemnadestropno poslopje 21—25 E. Houston St., ob kateri priliki sta izgubili dve deklici življenja, dvanaest je pa težko ranjenih. Mogoče je, da je še več mrtvih pod pogoriščem.

Kako je požar nastal, se še ne ve. Smrti je pa pripisovati pomanjkanju varnostnih naprav.

Gasilci in policaji so delali na vso moč, da so preprečili, da ni še več oseb zgorelo.

Še pri reševanju se je zgodila neka nesreča. Nekemu gasilec, ki je nesel po lestvi deklico, je spodrsnilo in je padel ter s seboj potegnil še nekega drugega gasilca, ki je istotako nesel neko delavko. Vsi štirje so ranjeni, toda ne nevarno.

Tržičani baje zapuščajo mesto.

Pariz, Francija, 25. oktobra. — Iz Curiha se poroča, da so tamonjšni sorodniki prebivalcev Trsta dobili pisma, v katerih jim sporočajo, da so oblasti odredile, da prično ljudje počasi zapuščati mesto.

Pozor, pošiljatelji denarja!

Vzled negotovne dostavljanja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter narobe sprejemamo denarne pošiljate do preklica le pod pogojem, DA SE VZLED VOJNE IZPLAČAJO MOGOČE ZA ZAMUDO. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, ampak nastati zamorejo le zamude. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljatev toliko časa, da se izplača na določeni naslov. Istotako nam jamčijo zanesljive ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne in radi sigurnosti pri pošiljanju denarja.

Cene:

K	\$	K	\$
5....	.55	120....	14.20
10....	1.50	180....	17.55
15....	2.20	140....	14.90
20....	2.85	180....	20.25
25....	3.55	180....	21.60
30....	4.20	170....	22.95
35....	4.90	180....	24.30
40....	5.55	190....	25.65
45....	6.25	200....	27.00
50....	6.90	250....	33.75
55....	7.60	300....	40.50
60....	8.25	350....	47.25
65....	8.95	400....	54.00
70....	9.60	450....	60.75
75....	10.25	500....	67.50
80....	10.95	600....	81.00
85....	11.65	700....	94.50
90....	12.30	800....	108.00
95....	13.00	900....	121.50
100....	14.85	1000....	135.00

Ker se zdaj cene denarja skoraj vsak dan menjajo, smo primorani računati po najnovejših cenah in bomo tudi nazivali po njih. — Včasih se bo zgodilo, da dobi naslovnik kaj več, včasih pa tudi kaj manj. List dopne na sapač ponavadi par dni kasneje in med tem, ko dobi naslovnik list v roke, se pri nas cene menja že večkrat spremene.

TRŽIČANSKI DENARSKI BANKEV, 26 Cortlandt St., New York, N. Y.

Villa.

Bandit ogroža Carranzovo oblast. Chihuahua je v nevarnosti, da pada v roke Villi.

Washington, D. C., 25. oktobra. Državni department je dobil danes poročila glede položaja v Mehiki, ki so vsekakor zelo resna in je mogoče, da bo v kratkem zopet cela Mehika v ognju.

Mogoče je le še vprašanje nekoliko dni, mogoče le še par ur, da bo cela Severna Mehika v ustaji proti Carranzu.

Carranzovi privrženci in celo general Trevino, njegov največji pristaša, pošiljajo svoje družine v Združene države oziroma v druge varne kraje.

General Bell poroča z meje, da sta Chihuahua in Juarez takoj pripravljena, da kapitulirata Villistom, kot se glasio poročila, ki jih je dobil iz zanesljivih virov.

Tajnik Lansing pravi, da je prišlo že več sto beguncev na mejo iz Mehike, kajti v Mehiki že primanjkuje hrane, zlasti revnejši sloji morajo trpeti veliko pomanjkanje.

Domneva se, da bo stopil takoj Ameriški Rdeči križ v akcijo.

Vojni department je dobil od generala Funstona poročila, da je res, kar se poroča o operacijah Ville in njegovih pristašev v Severni Mehiki.

V Chihuahua je prišlo par tisoč Carranzistov, toda stvar je zdaj skoro ravnokotna kot je bila, kajti čete niso zveste Carranzu, saj je znano, da je zadnje čase pristopilo veliko Carranzistov na stran Villistov.

Uradniki administracije so izjavili, da so mnenja, da se ameriško-mehiška komisija ne bo prej spoznamela glede mehiških problemov, dokler se ne bodo vredile razmere v Severni Mehiki.

Zdaj je popolnoma sigurno, da ne bodo prišli Pershingovi vojaki domov. Gotovo je tudi, da ne bo prišlo zdaj nič več milicarjev domov, kajti bati se je, ako bo Villa uspel, zopetnih napadov na ameriške naselbine ob meji.

V državnih krogih se smatra zdaj Villo za veliko nevarnost "de facto" vladi.

V državnem departmentu je zadnje dni velika napetost, kajti poročila, ki jih je dobil od Funstona se glase, da je Villa uspešen in da Carranza ne bo v stanju preprečiti, da bi Villa osvojilo celo Severno Mehiko.

Tukajšnje mehiško poslanstvo se trudi, da bi zmanjšalo važnost teh dogodkov; poslanik je naznanil državnemu departmentu, da ni tako resno in opasno kot poročajo ameriški agentje in generali z meje in iz Mehike.

Včeraj so prišla neka poročila, da je Chihuahua že padla, toda državni uradniki so zanikali, da bi dobili kako tako poročilo.

Osebe, ki so v zvezi s takozvanim Legalista-gibanjem, katere se nahajajo tukaj, so izjavile, da je Villa naznanil, da se bo potem, ko bo enkrat Carranza prišel ob oblast, preselil v Kubo ali pa kam drugam, da bo tam potem živel mirno življenje. Vse, kar on hoče,

lahko si je misliti, da bi ne bilo tako stroge cenzure, če bi vsaj večina prebivalstva simpatizirala z zavzniki. Svet ve le za početja nekaterih izdajalcev, mnenje grškega ljudstva mu pa ni znano.

Zavzniki hočejo spraviti Grško na svojo stran in jo napraviti za žrtev svojih aspiracij.

Avstrijska pristanišča obstreljevana.

Rim, Italija, 25. oktobra. — Mornariško ministrstvo danes naznanja, da so francoski in italijanski zrakoplovi obstreljevali avstro-ogrsko pristanišča ob zahodni istrski obali.

V boj so se spustili tudi avstrijski zrakoplovi, od katerih sta dva priletela v morje in se potopila.

je, da bi spraval Carranzo s pota, kajti on pravi, da je ta človek velika nesreča za Mehiko.

Pošiljatelj denarja!

Vzled zelo slabe poštni zveze svetujemo rajskom pošiljati zdaj denar v stare domovine po brezličnem brzjavu.

Natančno smo poizvedeli, da pridejo take pošiljate za današnje razmere hitro. Za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali premalo, bomo poslali našaj oziroma pisali za primanjkljaj.

Brezlične pošiljate grede vse v Nemčijo, odtam na Dunaj, odkoder jih odpošljejo na določeni naslov.

Potrtil o izplačilu se zdaj iz stare domovine ne more dobiti, toda banka K. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da zahteva in dobi od pošte za vsako izplačilo takozvan Payee's receipt, t. j. potrtilo s pečatom zadnje pošte in lastnoročnim podpisom prejemnika ali postarja. Vsa ta potrtila omenjena banka zbira in hrani ter jih bo poslala sem, ko bo poštna zveza zopet vrnjena.

Opozorjamo, da je mogoče po brezličnem brzjavu poslati le okrogle svote kot so spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.

Za take pošiljate se naj nam pošlje le poštne Money Ordere in denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brzjavne pošiljate ni mogoče sprejemati.

SPODAJ OZNAČENIM CENAM JE TREBA PRISTETI ŠE \$4.00 ZA BRZJAVNE STROŠKE.

Naslov se mora jasno napisati in dodati: pošlje naj se brzjavno.

K: 100.00.....	\$13.50	K: 600.00.....	\$ 81.00
K: 200.00.....	27.00	K: 700.00.....	94.50
K: 300.00.....	40.50	K: 800.00.....	108.00
K: 400.00.....	54.00	K: 900.00.....	121.50
K: 500.00.....	67.50	K: 1000.00.....	135.00

TRŽIČANSKI DENARSKI BANKEV, 26 Cortlandt St., New York, N. Y.

Iz Grške.

Zavzniki bodo najbrže odpoklicali svoje čete iz Grške. — Francoski poslanik pri kralju.

Atene, Grško, 25. oktobra. — Te dni se je mudil pri grškem kralju francoski poslanik. Posvetovala sta se dolgo časa, o čem sta pa razpravljala, se dozda še ni moglo dognati.

Nekateri pravijo, da bodo zavzniki odpoklicali svoje čete iz Aten in Pireja.

Koliko je na tem resnice, ni seveda še nikomur znano.

Atene, Grško, 25. oktobra. — Kralj Konstantin je sprejel v avdienci francoskega poslanika in se z njim več kot eno uro posvetoval.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Sem je dospel nek odličan Grk, ki je dal častnikarskim poročevalcem sledeča pojasnila:

Grška je danes čisto odrezana od vsega sveta. — Poročila o grških razmerah, ki prihajajo v svet, so neresnična. Zavzniki imajo v rokah pošto, brzjavni promet in vse brezlične postaje. Vsaka brzjavka, vsako poročilo je podvrženo najstrožji cenzuri.

Najbolj smešno je to, ker zavzniki zatrjujejo, da so zaščitniki malih narodov. Za tako zaščito bi se vsakdo prav lepo zahvalil. Zavzniki so že nešteto krat prekršili grško nevtralnost.

Razne zavzeznike agencije si na vse načine prizadevajo prepričati svet, da kralj Konstantin krši grško ustavo, kar pa seveda ni resnica.

Grško ljudstvo vse to prav dobro ve in kralju popolnoma zaupa. Devetdeset odstotkov grškega prebivalstva je s kraljem popolnoma zadovoljno.

Zavzniki pravijo, da je grški kralj popolen avtokrat. To je čisto navadna laž. Dan zadnem hodi po ulicah Aten in Pireja velikalanske množice ljudi, ki nosijo seboj kraljevo sliko in se zgražajo nad postopanjem zavznikov.

Največje demonstracije se vrše pred hišami onih časopisov, katere so zavzniki podkupili in katerim zelo drago plačujejo njihovo izdajalsko pisanje.

Lahko si je misliti, da bi ne bilo tako stroge cenzure, če bi vsaj večina prebivalstva simpatizirala z zavzniki. Svet ve le za početja nekaterih izdajalcev, mnenje grškega ljudstva mu pa ni znano.

Zavzniki hočejo spraviti Grško na svojo stran in jo napraviti za žrtev svojih aspiracij.

Kaj se vse najde med pošto.

London, Anglija, 25. oktobra. — Danes sta bila objavljena dva pisma, ki jih je angleški cenzor dobil v roke, ko sta bila na potu v Nemčijo. Zastopnik newyorškega "Timesa" je pisma videl.

Prvo je pisal Maks Wieltch, 461 E. 18 St., Boston, Mass. Pisal je svojemu bratu: — Dragi brat Gustav! Moj parnik "Willehad" bo danes odplul, jaz pa ostanem tukaj do konca vojne. Parnik bo odzdaj naprej brezlično-brzjavna postaja, in sicer stal bo za trimiljsko mejo. — Drugo pismo je pa pisal kapitan Jachens od parnika "Willehad". Pisal je svoji ženi v Bremen. Pismo se glasi: — Jaz sem zdaj kot kapitan parnika "Willehad". Parnik je zdaj na neki posebni misiji. Pozneje Ti pišem več. Vesel sem, da sem mogel nekoliko storiti za domovino in upam, da bom mogel še več. — New London, Conn., 25. oktobra. — "Willehad" se nahaja tukaj. Kapitan Jachens je rekel, da o pismu nič ne ve.

Washington, D. C., 25. oktobra. — O nemškem parniku "Willehad" se je že marsikaj pripovedovalo, toda ne ve se ničesar gotovega. Parnik je enkrat sicer zapustil luko, češ, da gre naproti trgovskemu submarinu Deutschlandu. Kolikor je uradnikom znano, so bili brzjavni aparati vedno zapečateni.

Oblasti se bodo za to stvar pobrigale.

Francozi so odbili pet nemških napadov.

NEMCI SO SE NA VSE MOGOČE NAČINE TRUDILI, DA BI DOBILI NAZAJ OZEMLJE, KATEREGA SO BILI V TOREK IZGUBILI PRED VERDUNOM. — FRANCOZI SO IMELI NADALJNE USPEHE; NAPREDOVALI SO PROTI TRDNJAVI VAUX. — DEŽ ZADRŽUJE OPERACIJE. — VSEH JETNIKOV JE ZDAJ 4.500. — KAJZER JE ZOPET PVEDAL NEMŠKIM ČETAM, DA JE BOG ŽNJIMI.

Pariz, Francija, 25. oktobra. — Vse ozemlje, katerega so francoske čete včeraj zavzele, je francosko, kljub temu, da je nemški prestolonaslednik pošiljal proti novim francoskim postojankam močne oddelke.

Gen. Nivelle-jeve čete so pričele zdaj že obkoljevati trdnjavo Vaux, ki je še edina, ki se nahaja v nemških rokah.

Vzhodno od Fumin gozda in severno od Le Chenois smo napredovali z velikim uspehom, — pravi danes vojni department v svojem uradnem poročilu.

Dozdaj je bilo mogoče naštetih 4,500 vjetih nemških vojakov. Vjet je tudi poveljnik trdnjave Douaumont. — Francoski vojaki so ga dobili v nekem zakopu, kajti umakniti se mu ni bilo mogoče.

Boji na sommeskem bojišču so za nekaj časa prenehali in zdaj so vse oči zopet obrnjene na Verdun.

Na sommeski fronti dežuje, vsled česar so operacije zelo ovirane. Splošno mnenje je, da francoski napadi pri Verdunu ne bodo imeli samo dobrih posledic na zahodni fronti, temveč tudi na ruski in na rumunski, kajti Nemci bodo na vsak način primorani poslati na zahodno, zlasti pa še na verdunsko fronto še nekaj vojakov.

Gotovo je, da niso bili Nemci še nikdar bolj presenečeni kot, ko so Francozi pričeli napadati pri Verdunu. — Ranjenci, ki so pričeli danes izpred Verduna, ki so se vdeležili včerajšnjih bojev, pravijo, da niso bili francoski vojaki pred Verdunom še nikdar tako navdušeni kot so zdaj, kajti v tri ure trajajočem boju so zavzeli ozemlje, katerega so zavzeli Nemci v več mesecih.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Aradni glavni stan je izdal naznanilo, ki se glasi, da so Francozi pred Verdunom napadali in zavzeli nekoliko ozemlja.

Boji se nadaljujejo.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Cesar Viljem se je zopet mudil na zahodni fronti, kjer je držal naslednji govor, kot je sporočil dopisnik "Tageblatta":

Tovariši, srce me je gnalo, da sem prišel k vam z vzhodne fronte, da vam prinašam pozdrave vaših tovarišev in zahvalo vaše domovine za štirimesečne hude boje, katere bijete na Sommi in v katerih ste se izkazali za največje junake. Svetovna zgodovina ne pozna primere s tem bojem, katerih se zdaj vdeležujete vi. Stoletja bodo te bitke pričale o moči združenega naroda. Iz vseh nemških pokrajin ste in stojite kot jeklena stena nemške zavestnosti, boreči se do zadnjega diha. — Na vseh straneh stoji danes naš narod v boju proti polovici sveta. Tudi če je težko in dolgo, Bog duhov je z vami. Oni doma so Njega prosili in On je vam dal moči in poguma. Zavpajte v Boga in čutite, da se borite za pravično stvar. — Pozdravljam vas, tovariši! Vzdržite! Gospod bo dajal svoj blagoslov do konca!

Kaj se vse najde med pošto.

London, Anglija, 25. oktobra. — Danes sta bila objavljena dva pisma, ki jih je angleški cenzor dobil v roke, ko sta bila na potu v Nemčijo. Zastopnik newyorškega "Timesa" je pisma videl.

Prvo je pisal Maks Wieltch, 461 E. 18 St., Boston, Mass. Pisal je svojemu bratu: — Dragi brat Gustav! Moj parnik "Willehad" bo danes odplul, jaz pa ostanem tukaj do konca vojne. Parnik bo odzdaj naprej brezlično-brzjavna postaja, in sicer stal bo za trimiljsko mejo. — Drugo pismo je pa pisal kapitan Jachens od parnika "Willehad". Pisal je svoji ženi v Bremen. Pismo se glasi: — Jaz sem zdaj kot kapitan parnika "Willehad". Parnik je zdaj na neki posebni misiji. Pozneje Ti pišem več. Vesel sem, da sem mogel nekoliko storiti za domovino in upam, da bom mogel še več. — New London, Conn., 25. oktobra. —

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDEK, Treasurer

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
42 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

za celo leto veča list za Ameriko in	Za pol leta za mesto New York..	2.00
Canada	Za Evropo za vse leto	4.50
za pol leta	Za Evropo za pol leta	2.55
za celo leto za mesto New York..	Za Evropo za četrt leta	1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement.

Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovni pošiljati po — Money Order.
Pri naročilih krajše naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalilne osnove, da hitreje najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"

42 Cortlandt St. New York City

Telefon 487 Cortlandt

Mi in svetovna vojna.

Mi ameriški Slovenci smo stali pred evropsko vojno kot pred dovršenim dejstvom.

Nihče je ni pričakoval, nihče ni mislil, da bo izbruhnila tako kmalu v tako ogromnem obsegu in da se bo tika pravih življenjskih korenin slovenskega naroda. Nikdo si ni mogel predstavljati, najsibo najbolj izobražen človek ali priprost delavec, da bo mogel zavzeti boj v Evropi tako strašne demenzije in da bi prišlo pri tem do končne odločitve glede usode manjših narodov.

Kot že rečeno, smo stali pred dovršenim dejstvom, in vojna nas je našla tudi temu primerno nepripravljene in zaposlene z malenkostnimi dogodki vsakdanjega življenja in vsakdanjih običajnih preprirov.

Bolj kot Slovenci v starem kraju so izprevideli ameriški Slovenci vsled krute potrebe važnost organizacij in skupnega delovanja.

To organizacijsko delo je bilo seveda obrnjeno le v eno smer, namreč v smer vzajemnega podpiranja v slučaju nezgode posameznika. To organizacijsko delo je vzklilo iz potrebe in motivi za njega so bili samo samoljubni.

Politične ali narodnostne organizacije nismo poznali in je niti danes ne poznamo.

Kaj je temu vzrok, o tem ne bomo razpravljali, kajti to razpravljanje bi bilo preobširno ter bi tudi ne dovedlo končno do nikakega uspeha.

Slovenec ni prišel v Ameriko iz luksusa ali vsled kakega verskega ali narodnostnega nagiba, kot so prišli prvotni ameriški naseljenci, temveč z edino mislijo v glavi, da si služi tukaj boljši kruh ter dobi za svoje delo boljše plačilo. Na podlagi tega je tudi umevno, da se je slovenski delavec predvsem brigal za svoj materialni obstanek in da je pustil večinoma vse druge stvari v nemar.

To mu je bilo temlaže, ker mu je manjkalo potrebne izobrazbe in vsled tega tudi zanimanja za vsako stvar, ki sega preko meja materialnega obstanka.

Iz vsega tega lahko izprevidimo in je tudi popolnoma jasno, da ne more biti govora vsaj do zdaj ne, o kakih političnih samozavesti ameriških Slovencev. Kar so stori-li v tem oziru v zadnjem času, je le košček tistega, kar bi se lahko pod drugimi pogoji storilo. Ne smemo pa pozabiti, da nudi tako narodno organizacijsko delo velikanske težave vsakemu, ki se ga loti in da te težave ponavadi nadkriljujejo moči posameznika. V ta namen bi bilo treba skupnega in sporazumnega dela vseh, ki so bili bolj srečni ter si nabavili izven Amerike ali pa tukaj večjo izobrazbo in vsled tega globlje pojmovanje potreb slovenskega naroda v Ameriki.

Najlepši dokaz politične neizkušenosti nam je slučaj, ki se je zgodil takoj po izbruhu svetovne vojne.

V takratnem času se je vsakemu Slovincu v Ameriki začelo daniti in pričel je razmišljati o usodi svojega naroda v tej deželi in naroda onstran morja. To razmišljanje je bilo tembolj globoko, ker ga ni ovirala nobena državna oblast ter ni bilo stavljenih nikakih mej javnemu izrazu individualnega prepričanja.

Tedaj se je nehote in skoro samaodsebe porodila misel, da bi se ustanovilo med ameriški Slovenci politično organizacijo, ki bi bila v dobro ne le Slovincem v Ameriki, temveč tudi Slovincem v prvotni domovini.

Ideje take organizacije so pravilno zasnovali ter so upoštevali vse težave, ki ovirajo slično oživotvoritev.

Katero organizacijo mislimo, je vsakemu znano in znano je tudi vsem, kako se je stvar končala.

Krivda neuspeha ni ležala pri posameznikih, temveč v celemu ustroju, katerega so vsilili tej politični organizaciji takoj po ustanovitvi.

Organizacija je bila namenjena edino le Slovincem, nje namen je bil združiti Slovence v politično skupino, ki naj bi po svojih izvoljenih uradnikih predstavljala slovenski narod v Ameriki in njegovo politično naziranje.

Narod bi brez dvoma tako organizacijo z veseljem sprejel ter se je oklenil z navdušenjem, s katerim se človek oklene le resnično potrebne stvari.

Da se je narod ni oklenil, je povsem umevno, kajti ljudje, ki so si prisvojili vodstvo, niso predstavljali volje in naziranja naroda, temveč so se ravnali le po predpisih in ukazih onih, ki so hoteli izrabiti politično organizacijo ameriških Slovencev v svoje lastne svrhe.

Dasiravno žalostno, je neuspeh te komaj rojene slovensko-ameriške organizacije vendar dobro izpričevalo za naše ljudi v tej deželi.

Če bi bila dotična organizacija v resnici le slovenska politična organizacija v Ameriki, bi bil uspeh brez dvoma zagotovljen in danes bi bili v javnosti kot važnejši faktor, nego smo zdaj, politično neorganizirani, razcepljeni ter zaljubljeni v lastne interese.

Slovinci v Ameriki ne morejo in bi nikakor ne mogli uplaviti na sedanje ali bodoče stanje slovenskega naroda v starem kraju.

V tem oziru so imeli naravnost pretirana naziranja in so mislili, da bo segel glas ameriških Slovencev v one dvorane, kjer se bo odločevalo o usodah evropskih narodov.

Trežno misleči ljudje so vedeli, da je kaj takega težko mogoče, in dogodki dvehletnega vojevanja so potrdili istinitost teh misli.

V velikem hudourniku, ki je obsegel med drugimi tudi slovenski narod, se ne sliši glasu majhne narodnostne skupine, ki je zapustila rodno zemljo in iskala druge usode kot je določena prvotnemu materinskemu rodu.

V tem oziru niso na boljsemu niti veliki narodi, med katere štejemo Nemce, Poljake in druge; tembolj pa velja to za Slovence, ki so v sedanjih časih bolj odvisni od srečne ali zle usode kot katerikoli drugi.

Mnenje ameriškega socialističnega Nemčiji.

Piše: Frank Bohn.

V nekem newyorškem listu je Mr. Frank Bohn, znani ameriški socialist, učenjak in nekdanji ameriški delegat na socialistični mednarodni konferenci v Stuttgartu, Nemčija, napisal več zelo zanimivih člankov, v katerih na zelo zanimiv način opisuje mnenje v Nemčiji, nemški narod itd. On se je tekom te vojne večkrat mudil v Nemčiji.

POLITIČNA DEGENERACIJA NEMČIJE.

Ko sem bil nedavno v Nemčiji, sem imel priliko govoriti z vsakovrstnimi ljudmi.

Spominjam se nekega izobraženega bavarskega kmeta, katerega sem srečal. On je kljub temu, da jih ima že 70 na grbi, še vedno močan in čil ter še upa, da ga bodo pozvali k orožju.

"Trikrat sem imel že čast služiti kralja", mi je rekel, "pa sem vedno pripravljeno iti še enkrat."

"Meni se zdi, da ste služili kralja proti Dancem l. 1866 in proti Francozom l. 1870, toda to je bilo le dvakrat; kdaj je bilo pa tretje?" sem mu odvrnil in ga vprašal.

"Oh", je odgovoril, "to je bilo pa l. 1866, ko smo bili pripravljeno iti proti Prusiji, toda nismo prišli do fronte."

"Torej vi ste služili kralja proti Prusiji l. 1866 in za Prusijo l. 1870. Toda, kako se pa to vjemata, ali mislite, da je to prav, ali se vam ne zdi to nekaj slabega in nezastidnega?" sem ga vprašal.

"Ali niste takrat nič mislili?" "Kaj bi mislili!" je odvrnil. "Jaz sploh nisem mislil. Moji častniki mi niso nikdar ukazali misliti. Jaz sem služil mojega kralja in poslušal povelja častnikov, to je bilo vse."

Prišel sem skupaj z neko mlado žensko, igralko po pokličen, ki je kazala največje navdušenje za nemško orožje. Rekla je, da, ako bi bilo nujno potreba, bi šla takoj pod orožje in se borila za Nemčijo.

"Toda, vi ste mi ravnokar povedali, da nimate dela, da nimate denarja in da so vaši starši obubožali radi vojne. Jaz sem mislil, ko ste mi to pripovedovali, da ste zoper vojno in si želite miru", sem ji ugovarjal.

"Oh, vi Amerikanci!" je odvrnila. "Kako morete vi razumeti, kaj je patriotizem?! Ako hočete vi zares ljubiti svojo domovino, potem si morate dobiti monarha in zanj živeti. Vas vlada kak možakar v črni obleki, katerega si izvolite. Vi bi morali videti našega kajzerja v njegovih svetlih uniformah, potem bi morali njegovo zlato pikelhavbo, njegovo sabljo in njegove škornje. Jaz sem prepričana, da bi bili vi veliko bolj patriotični, ako bi imeli njega, kot ste zdaj."

Za tretji primer naj navedem sestanek z nekimi radikalnim socialistom, ki je nosil sivo uniformo pruskega infanterijskega polka. Ta socialist je sovražil kajzerja, sovražil vojno, sovražil militarizem in imperializem. On je v zadnjih desetih letih podpiral razna delavska in socialistična gibanja v Angliji, Belgiji in Franciji iz lastnega žepa, potem je podpiral revolucionarno gibanje v Rusiji itd. In zdaj je v treh mesecih umoril več Belgijcev, Francozov in Angležev.

"V imenu vseh svetlih stvari na tej zemlji te vprašam, zakaj nosisi to uniformo?" sem ga vprašal.

"Kaj pa misliš?" me je zavrnil. "Jaz sem bil pozvan, jaz moram služiti."

Pogovor sem obrnil na drug predmet, kajti ta človek je bil popolnoma nezmožen razumeti mojih razovorov. V Ameriki bi se seveda lahko zoperstavil in rekel, da noče služiti, toda v Nemčiji je bilo to drugače, on je moral, on je bil "poklican notri".

Ako bi kdo poskušal razložiti kakemu Nemcu v Nemčiji politično svobodo, bi imel isti uspeh kot če bi kdo poskušal slepu razkladati barve ali pa gluhomu učiti petje.

Pred tremi leti so Amerikanci ljubili Nemčijo radi njenih zaslug, ki jih je imela za svet. Danes se skoro vsi Amerikanci zgražajo nad Nemčijo, razven omih nemškega pokoljenja.

Nemški narod je danes, kar se tiče političnih in vladnih stvari, dvesto let zadaj. Jaz sem prišel do tega zaključka, da je postala Nemčija v zadnjih letih popolnoma politično degenerirana. To dejstvo je zelo velike važnosti.

Nemčija ni igrala politične vloge, katero ji je maložilo novo stoletje, in sicer raditega, ker ni došla politične demokracije in politične civilizacije l. 1848.

To je bila misija velike politične revolucije, ki leži v koreninah moderne civilizacije, da bi naredila več kot zasigurala demokracijo-politično vladno za zahodni del Evrope in Ameriko.

Dozdaj še ni noben Amerikaneec, nemškega pokoljenja, pisal o tej stvari. Moj oče (piše tega članka, Mr. Frank Bohn, je nemškega pokoljenja) je bil leta 1848 član revolucionarne stranke in raditega smatram, da je moja dolžnost, da se jaz nekoliko odbrnem ob to stvar.

KAJ JE NEMČIJA ZAMUDILA IN IZGUBILA.

Poskušati razumeti zgodovino zahodne Evrope po posameznih narodih je isto kot poskušati razumevati anatomijo (vado o človeškem telesu) na ta način, da se študira o vsakem udu posebej, o vsakem organu posebej.

Zahodna Evropa tvori nekako socialno skupnost, katera je veliko večje važnosti kot so pa posamezni deli.

Fevdalna družba, reformacija, trgovski sistem, politične revolucije, moderni industrializem — to so glavna poglavja, ki tvorijo celozgodovino Zahodne Evrope.

Ameriška revolucija in pozneje ustanovljena vlada republikanske oblike sta veliko pripomogli, da je prišlo potem do francoske revolucije.

Končno se je dogodilo še, da se je pričel del nemškega naroda pogotovati za iste težnje kot se je francoski, toda ta del je doživel poraz.

Za časa Napoleonove vlade ni bilo Nemčije. Provincice ob Rajnu so bile priključene Napoleonovemu gospodarstvu. Države, ki tvorijo današnjo Južno Nemčijo, so bile kontrolirane in reorganizirane od Napoleona. Tako toraj, da je skoro ena tretina sedanje Nemčije uživala francosko administracijo.

pri sodiščih in končno uživa svobodo govora, časopisja in versko svobodo.

Drugi sistem se pa tiče vladne oblike in vladne administracije. To so pa pravi, da je dežela vladala od odgovornega ministrstva in parlamenta ali pa od predsednika, ki ga izvolijo izvoljeni elektrtorji.

Prvi sistem si je lahko priboriti vsakemu majhnemu rastajočemu revolucionarnemu razredu. Kar se tiče drugega razreda pravice je pa nekoliko drugače. To je odvisno od tega, ako je narod zmožen, da se sam vlada.

Napoleon je dal deželam, ki jih je osvojil, prvi sistem, dal jim je pravice do vsega, kar je bilo njihovega, toda ni jim dal demokracije vlade. Pozneje so si morali Francozi sami to priboriti. Nemei niso veliko drugačni kot so Francozi, toda so veliko bolj nazadnjaški.

Demokracična Nemčija, ki se je bila pojavila, je bila sad francoske revolucije. Da moremo razumeti Nemčijo v devetnajstem stoletju, moramo obrzrati to dejstvo v svojih mislih. Nemška demokracija od l. 1815 pa do 1870 je bila stranka, razdeljena na mnogo različnih mnenj. Ta stranka je zahtevala svobodo kot so jo zahtevali Francozi l. 1789. Toda razlika je bila ta, da je bila Francija združena, kot je bila tudi Anglija, in sicer po onem monarhističnem sistemu, v katerem sta živel stoletja, predno se je demokracija razvila. Nemčija je bila pa skupina držav, ki so bile needine, kar je imelo posledice, da je bilo narodnostno življenje nemogoče.

Prd Napoleonom jih je bilo 300, in l. 1848 jih je bilo še vedno 40. Potem je prišla revolucija Nemčije. Sledila je vstaja v Parizu. Najprej je bila odobrena od državnega zbora ter večjih in manjših monarhov. Okoli 600 delegatov se je zbralo v Frankfurtu ob Meni. Njihova sreča so bila dobra, toda njihove roke se niso bile trenirane za sanovlado. Niso imeli načrtov in teženj ter ciljev, katerim bi sledili. Ko so se razšli, so pustili Nemčijo še vedno v rokah barbarskih kraljev in vojvod. Mnogi učenjaki in profesorji so se iskazali za zelo puble parlamentaree.

Tiranija reakcije je strla hrbet demokraciji v Nemčiji.

In potem je prišel Bismarek s svojo "kri in železo" politiko, ki je nadomestila politiko možganov in treznih misli.

Nemčija je postala takrat, kar se tiče vlade, brez upanja na kako izboljšanje.

BISMARCK IN NEMŠKA DEMOKRACIJA.

Ako bi liberalci uspeli, da bi si organizirali Nemčijo za federalno republiko kot so Združene države, potem bi imel svet popolne garancije, da ne bi prišlo do te vojne.

In še več — Nemčija bi vodila svet do demokracičnega življenja. Ko se je pa to liberalcem ponesečilo, sta pričela s svojim delom Bismarek in Prusija.

Okoli 2,000,000 mladih nemških liberalcev je moralo v Ameriko, da je dobil Bismarek tako prosto roko.

Bismarek je vstrajal na tem stališču, da je bila Nemčija nezmožna voditi pravo demokracijo. On je rekel, da je mogoče, da bi bila Nemčija zedinjena in da bi se zadostilo nemškim narodnostnim težnjam le z "železo in kri" politiko.

Leta 1864 je šel z vojsko mad Dansko in osvojil poleg drugega ozemlja tudi kos ozemlja, ki je posejlen je z Danci. Leta 1866 je zapodil Avstrijo, svojo tekmovalko, iz svoje nove Nemčije. Leta 1870 je pa še na Francijo šel z vojsko.

Velikanske uspehe je imel Bismarek in njegova dva naslednika, ki sta bila pravzaprav le orodje v njegovih rokah, katera je pa narod smatral največjim jumaikom.

Ljudstvo južnih držav se je kar davilo, ko je požiralo imperializem, ko so kronali pruskega kralja nemškimi cesarjem. Nemčija se je potem razvijala pod pruskimi podpihovači, ki so umetno napravljali sovraštvo do drugih narodov. Takrat je pričel liberalizem izginjati in danes leži isti liberalizem v največjem blatu.

Res je, da je bila združena Nemčija uspeh, toda le začasen.

Ta avtomatični proces je napravil vse industrijske narode bogate. Trgovski uspehi vodijo vse one, ki so teh uspeh deležni in sprejmejo rasmere, kakršne so pač. V dobi železa in premoga, ki sta danes kruh in maslo moderne-

Slovensko samostojno bolniško podporno društvo za Greater New York in okolico. Ink.

edino postavno priznano društvo v Greater New Yorku, zboruje vsako četrto soboto zvečer v mesecu v "BEETHOVEN HALL", 210 iztočna 5. ulica blizu 3. Ave. v New Yorku in se prične točno ob 8. uri zvečer.

O D B O R :

Predsednik: Anton Pleyel, 410 E. 5. St., New York.
Podpredsednik: Josip Šval, 216 Ten Eyek St., Brooklyn, N. Y.
Tajnik: Vinko Zevnik, 29 Gamma Place, Glendale, N. Y.
Blagajnik: Ivan Maček, 2801 Catalpa Ave., Ridgewood, N. Y.
Zapisnikar: Ivan Gerjovich, 442 Union St., Brooklyn, N. Y.

NADZORNI ODBOR:
Josip Pogachnik, 56 Ten Eyek St., Brooklyn, N. Y.
Anton Cvetkovich, 440 Union St., Brooklyn, N. Y.
Viktor Volk, 169 W. 48th St., New York, N. Y.

DRUŠTVENI ZDRAVNIK:

Dr. Henry U. Robinson, 301 E. 10th St., med Ave. A in B, New York, N. Y.

mu industrijskemu progressu, se je znašla Nemčija z velikanskimi zakladi teh dveh produktov, železa in premoga.

Kot prodnenti so njeni kapitalisti in njeni delavci popolnoma ravno taki kot kapitalisti in delavstvo v Franciji, Nizozemski, Angliji ali v Ameriki. Ako imajo zlato jame, dobivajo ven zlato. Ker pa imajo železne, delajo pa tračnice in železnice.

V Ameriki in v Nemčiji so ljudje enaki. Ako se cene premoga in železa višajo in ako se plače delavcem višajo, tega delavci in kapitalisti vodijo za stranko, ki je bila takrat pri moči. Celo najbolj idealistični reformerji ne govorijo o revoluciji, ako imajo polne žepove in žepo.

Nedavno sem bil pol dne skupaj z enim najbolj liberalnim Nemcem, z dr. Johannom Nammom, voditeljem svobodni-selne ljudske stranke. On mi je rekel: "Danes ni v Nemčiji nobenih strank. Socialni demokrati niso bili nikdar nepatriotični. Vsek v Nemčiji dobro ve, kaj ima storiti."

Pozneje sem srečal neko mlado izobraženo žensko, ki je izjavila, da ljubi svojega kajzerja kot Boga. "On je moj Bog", je rekla. "Vsi v Nemčiji zanj molimo; jaz nimam nobene vere, temveč le ljubezen do domovine."

Politični liberalizem je zbolel, nakar so postali degenerirani nemški možgani in nemška sreča. Vse, kar je naredil Bismarek, je naredil v velikanski zmoti.

Čimprej Nemei v Združenih državah to spoznajo, temboljše zanje, temprej bodo dobili zopet spoštovanje in ugled pri svojih sodržavljajah.

(Jutri bomo nadaljevali o tem v članku "Današnji Nemei v Zdr. državah").

Vojna med Ameriko in Anglijo.

Iz Kodanja se poroča, da je Finans Tende napisal v svojem listu članek, v katerem pravi, da bo potem, ko bo Anglija dobila to vojno, popolnoma gotovo vojna med Ameriko in Anglijo.

Hotel Gilbreath

694 East 152. St.
COLLINGSWOOD — CLEVELAND, O.

ANTON SERSHEN

vabi vse vrle Slovence in Slovenke na obisk.

Vince je sladko, teče prav gladko.
Pivo in kranjske klobase delajo kratke nam čase.

Sobe za prenočišča. — Godba za ples.
Se priporoča

ANTON SERSHEN,
694 E. 152. St., Collinwood pri Clevelandu, O.

Kaj je vojna?

Rojakom v Ameriki je znana vojna le iz časniških poročil, iz raznih opisov in pripovedovanj, v resnici je pa ne poznajo in niti ne slutijo, kakšne so njene grozote.

Največja zločinstva

kar jih pomni človeštvo, se izvršujejo zdaj v Evropi. Ljudje stradajo, trpe in umirajo ter zastonj čaka jo rešitve.

"Boj proti boju"

to bi morala biti deviza vsakega človeka dvajsetega stoletja. Žal, da imajo še vedno največjo besedo vladarji in diplomati, ki po svoji volji delajo in ukrepejo, kar je

slabo za narod.

Med ameriški Slovenci bi ne smelo biti niti enega, ki bi nebral knjige slavne pisateljice Berte Suttnerjeve

"Doli z orožjem!"

Knjig imamo le še malo v zalogi in zato naj jo vsak, ki jo hoče imeti, čimprej naroči. — Stane 50 centov.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Slovensko katoliško

podp. društvo

svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRZAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Iskoperirano dne 21. januarja 1902 v državi Pensilvanija.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: JOSEF PETERNEL, Box 95 Wilcox, Pa.
1. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: LOUIS TAUCHAR, Box 835, Hook Springs, W. Va.
Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 462, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Poveljalnica: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VEROVNI KRAVNIKI:

Dr. MARTIN IVEC, 906 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBORI:

Predsednik: IGNAO PODVARNIK, 6325 Station St. E. E., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORNIC, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVČIČ, Box 705, Conemaugh, Pa.
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7719 Isler Ave., Cleveland, Ohio.

FOROTNI ODBORI:

Predsednik: MARTIN OBREŽAN, Box 72, East Mineral, Kan.
I. porotnik: MARTIN ŠTEFANOČIČ, Box 78, Franklin, Kan.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 528 Dawson Ave., E. F. D. 1, Grandfield, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBORI:

Predsednik: ANTON HOČVAR, E. F. D. No. 2 Box 114, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Depist naj se pošilja I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 107, Forest City, Pa.

Družinsko glasilo: "GLAS NARODA".

Po 'svobodni Ameriki'.

Unija raznašalev brzovjark.

Pred par dnevi so v New Yorku organizirali takozvano unijo raznašalev brzovjark, pri kateri so večinom dečki izpod šestnajst let. Le malo jih je starejših.

Na seji, pri kateri so napravili organizacijo, je bilo vse polno špi-onov od Union Western brzovjark družbe, kakor tudi od drugih. Najprej je govoril Abraham Marks od Ameriške delavske federacije, ki jim je na kratko pojasnil pomen organizacije itd. Potem so si izvolili predsednika, tajnika in sploh cel odbor.

Ta organizacija je bila zelo potrebna, kajti samopašne kompanije so zlorabljale dečke v svoje namene kolikor so mogle.

Pripravljajo se, da so morali nekateri idelati po 17 ur na dan.

Zdaj so organizirani in bodo stali kmalu svoje zahteve, nakar bodo zastavljali, ako jim ne bodo ugodili. Zdaj imajo raznašalec brzovjark komaj \$7.00 plače, ako delajo šest dni na teden, ako delajo na sedem dni, potem imajo pa \$8.17. Za čezurno ali nedeljsko delo ni nič več plače kot za druge dni.

Fant pa skoro čevljev strga za par dolarjev, ko mora vedno letati okoli s telegrami.

Ker se je bala za otrokovo življenje, se je usmrtila.

Iz Elizabeth, N. J., se poroča, da se je Alma Lieberg, petindvajsetletna mati, usmrtila, ker je bila noč in dan v strahu za življenje svojega sina Alberta, ki je pred par tedni obolevel na otroški paralizni.

Mati si je bila že pred par dnevi preskrbela samokres, toda njen mož, hoječ se, da se bo res umorila, je revolver razdil, toda ona ga je zopet sestavila ter si potem na balkonu v drugem nadstropju pognala v glavo kroglico, nakar je še na cesto padla.

Kara, katero je vozil skeb, je odtrgala deklici obe nogi.

"Mislim, da moram biti zelo ranjena, officer (polica). Povejte mami, toda ne vstrašite jo preveč", je rekla desetletna Elizabeta Bird, kateri je na 135. cesti v New Yorku neka kara, katero je vozil skeb, odtrgala obe nogi.

Deklica se je vozila na takozvanih "roller skates" ter je tako nesrečno prišla pod karo. Deklica se nahaja v bolnici v kritičnem položaju.

Petnajst mrtvih.

Kot že poročano, je nastala v Birminghamu, Ala., velika eksplozija v Marvel rovu, ki se nahaja okoli petindvajset milj od Birminghama.

Zadnje poročilo se glasi, da je ob tej priliki zginulo 15 delavcev svoja življenja. Mrtvi so vsi, ki so se nahajali v zasutem rovu, kajti plin se je povsod razširil in zadušil vsa živa bitja.

Prad rovin je te dni stalo par vpetjano, da so ženske delale 8 ur

tisoč lrdni in pričakovalo, da zazre žrtve.

To so dividende, katere dobivajo delavci!

Električna žica je ubila tri delavce.

V Alletontownu, Pa., je večeraj ubila električna žica tri delavce, ki so popravljali neko električno zvezico.

Vsi trije so bili izučeni električarji. Poleg so stali še trije drugi in na nenavaden način ušli smrti.

Dva delavca ubita v Steeltonu, Pa.

Ravnokar je prišla vest iz Steeltona, Pa., da sta bila dva delavca ubita, ko je eksploziral dinamit na G. W. Cumberjevem posestvu.

Barvila namesto smodnika.

Du Pont Co. iz Aetna Explosive Co., dve največji izdelovalci smodnika v Ameriki, sta naznanili, da sta že več tovarn prenovili, da bosta po novem letu pričeli izdelovati barvila namesto smodnik.

Ze bolj nese!

Koliko so vredne oči majhnega otroka.

Iz San Francisca se poroča, da je sodnik Frank J. Murasky prisodil starejšem male Mary Rubio \$25,000 za oči.

Mary je slepa že od rojstva. Stariši tožijo babico, ki je bila pri rojstvu, da je deklici pokvarila vid.

Sodnik je pripomnil: "Par oči majhnega deteta se ne da preceniti. Sploh ni svote, s katero bi bilo mogoče dati odškodnino."

Kako se postopa z jetniki.

V Matteavanu, N. Y., so večeraj aretirali Hughja Collinsa, nekega strežaja v Matteavanski državni bolnici za blazne kriminalce, ker je sunil nekega pacienta s tako silo, da je potem isti umrl.

Pacijent se piše Bankowski in je umrl že 10. septembra, toda tozadnevne oblasti niso prej izvedele o njegovi smrti, kot šele zdaj. Bankowski je bil blazen in je napadel strežaje, ki so ga potem napeli. Ko je umrl, so strežaji rekli, da je padel mož preko stola in se ubil, toda večeraj so se stražniki medseboj nekaj ukregali, nakar je eden povedal, da ga je Collins tako osuval, da je umrl.

Ford plačuje tudi ženskam \$5.00.

Iz Shadow Lawn se poroča, da je Henry Ford, znani tovarnar avtomobilov v Detroitu, Mich., naznanil, potem ko je bil v konferenci s predsednikom Wilsonom, da je sklenil svojimi ženskim delavcem ravno toliko plačevati kot moškim. To je prišlo v veljavo že 10. oktobra.

On je rekel, da je to storil potem, ko je govoril s predsednikom o enakopravnosti ženske z moškimi. Mr. Ford je doslej imel

na dan, toda niso imele najmanjše plače \$5 kot moški.

Večeraj so ga častnikarji vprašali, kaj misli, kaj bo njegov prihodnji korak bodisi že v kateremkoli oziru. Rekel je, da dela načrte za neke oglašne ali reklamo za zopetno izvolitev predsednika Wilsona. On pravi, da bodo njegovi oglašni vzbudili po celi deželi veliko pozornost. On bo v teh oglašnih pisal, zakaj mora biti predsednik Wilson še enkrat izvoljen itd. Oglaš bo prišel v vseh večjih časopisih v deželi.

Glede petdolarske plače za ženske je izjavil:

"Jaz sem bil danes popoldne pri predsedniku Wilsonu, da sem mu povedal, da sem vpeljal za ženske delavce isto plačo kot za moške. Ta korak sem storil iz nagibov, ki sem jih dobil pred dvema tednoma, ko sem bil v pogovoru s predsednikom Wilsonom."

S tem ukrepom Henryja Forda bo priboljšanih okoli 1,500 žensk, ki delajo v njegovih tovarnah kakor lažje posle.

Njegov sistem, da je dajal moškim delavcem \$5, je vzbudil senzacijo po celem svetu. Kot že znan, je prinesel ta sistem Fordu veliko dobičkov.

Ford pravi zdaj, da je prepričan, da bo imel njegov najnovejši ukrep pri ženskah isti uspeh kot ga je imel pri moških.

V oglaših, katere bo dal objaviti v vse liste — najbrže jih bodo za groše tudi republikanski sprejeli — bo dal svoje nazore o predsedniku Wilsonu, o miru in o bodočem delavskem vprašanju ter o ženskem problemu.

Njegov oglaš bo imel brezdvoma velike posledice na ženske volilke, kajti teh je zdaj že zelo veliko. V Illinoisu je registriranih 700,000, od katerih jih bo najmanj 600,000 volilo. Samo v Chicagu je baje že 300,000 žensk za Wilsona.

Vsled zločinske nemarnosti.

United States Bureau of Mines je izdal izvestje o zdravstvenem stanju delavcev pri podzemeljski industriji.

Tam je razvidno, da kapitalisti, ki kontrolirajo rove, jako ali pa nič ne pazijo na delavce.

V izkazu je čitati, da je 30 milijonov podzemeljskih delavcev v Združenih državah povprečno vsako leto devet dni bolnih.

Ako računamo, da izgubi vsak delavec na dan \$1 pri tem, ko ne dela, potem dobimo, da izgubi teh 30,000,000 delavcev ogromno svoto \$800,000,000 na leto.

Ako bi se polovico te svote porabilo za izboljšanje delavskih razmer v jamah, kar se tiče zdravstvenih razmer, potem bi bilo gotovo zelo veliko manj boleznih med delavci.

Istotako nam dannadan prihajajo pretresljiva poročila, da je bilo zasutih toliko in toliko delavcev.

Ravno pred par dnevi je bilo poročano, da se jih je petnajst zadušilo v Birminghamu, Ala., v nekem zasutem rovu, kamor je prišlo tudi nekoliko plina.

In to ni edini slučaj, o katerem smo morali poročati zadnje dni.

Vse to je pripisovati skrajni in zločinski kapitalistični neamrnosti, ki presega že vse meje, proti kateri bi morala pravzaprav protestirati cela človeška družba.

Toda danes gospodari kapitalist in dokler bo tako, bo v očeh kapitalista en delavec vedno manj vreden kot njegov pes, za katerega moči žrtvuje na tisoče dolarjev na leto, medtem mora pa ubogi delavec doma s svojo družino stradati, medtem pa še delati v jamah v večni nevarnosti in strahu, da ne pade nanj kak strop.

Posvetovanje ogrskih škofov.

Koncem oktobra se bodo zbrali ogrski škofje v Budimpešti k skupnemu posvetovanju. Razpravljali bodo o oskrbi vojnih sirot in invalidov, o raznih dobrodelnih vprašanjih ter splošno o nalogah katoliške Cerkve za časa vojne in po vojni.

Italijani počivajo.

Zadnje dni ni italijanski vojni urad poslal nobenega poročila glede bojev na tirolski ali pa na kraški fronti.

Aktivnosti v zraku.

Berlin, Nemčija, 25. oktobra. — Naši zakolpovi so bilo zelo aktivni. Vprizorili so 500 poletov in vržilo se je 109 srašnih bitk.

COPYRIGHT HARRIS & EWING, WASH.

COPYRIGHT HARRIS & EWING, WASH.

George W. Goethals in George Rubles, člana komisije, katere naloga je preiskovati posledice, ki jih bo imela postava za 8-urno delo.

Osebna svoboda.

Louis Hammerling.

LXVIII.

Misli, ki so se pojavile tekmo zadnjih treh let v teh člankih o osebni svobodi so vsekakor padle na rodovitna tla. vsaj v nekem oziru, ali so se pa v drugih mislih porodili drugačni, toda v njih ozirih slični mazorji.

Pred časom smo pisali o naspornostih si tendenceh, ki so zdaj na delu v ameriški družbi, ki omejuje človeške aktivnosti in tako tudi svobodno gibanje na eni strani, medtem ko dajejo na drugi strani prostostje dihati v življenju.

Nekako v istem smislu je delal svoje opazke Elihu Root, bivši senator Združenih držav za New York, kot predsednik od Američan Bar Association, v svojem govoru, katerega je držal pri letni seji dne 30. avgusta. Njegov predmet je bil "Public Service by the Bar". Mr. Root se je vrjel bolj na postavne aspekte te stvari, toda njegov govor je navzlic temu zelo skupen z našimi članki, zlasti v zadnjem delu, tako, da se nam ne more nič bolj sega zdeti, kot natisniti izvlečke iz njegovega govora. Zlasti opozarjamo na točko, pri katerih se besede naznačajo na naše dolžnosti, ki jih imamo do dežele, in pravice, do katerih smo opravičeni, o katerem smo že svoječasno razpravljali v člankih v člankih o osebni svobodi. Mr. Root je rekel, da se s tem, ko se prikrajšuje individualno svobodo, obenem krši principe, ki so podlaga naši vladi, krši se jo tudi, če se to dela v soglasju z veliko večino.

Ni nam treba, da bi rabili pri tom kakke odločnejše besede kot jih je rekel Mr. Root v slednjem: "Glavno, kar je, je to, da po-

trebuje ljudstvo Združenih držav v enam zelo važnem oziru izpremembo v individualnem sorazmerju z vlado. Preveliko od nas jih poskuša iz dežele nekaj dobiti in premalo je nas, ki jih hočemo služiti. Premnogi od nas so pozabili, da vlada ohranja našo svobodo, vstrel česar mora imeti za seboj sreča ljudstva in ne samo indiferentnost. Premnogi od nas so pozabili, da ni večno čakanje, temveč večno poskušanje cena svobode. Naši možgani so se napopnili z mislimi na naše pravice, pri čemer so pa čisto pozabili na naše dolžnosti.

"Glavni element moči, katerega potrebujejo danes evropski narodi, je duh, ki jih je naučil nove lojalnosti in žrtvovati se za svojo domovino. Na svetu, kjer prevladuje duh, bodo Združene države šle nazaj, ako se ne bo tukaj rodil nov duh lojalnosti..."

Vsaka večja moč, ki jo dobi vlada, da kontrolira življenje, ogroža svobodo posameznika. Mi moramo biti previdni, da delamo tako, da se ne udamo ljudem, ki hočejo kršiti prave principe, na katerih je bila ustanovljena naša vlada.

Bomba v podzemeljski železnici.

Večeraj je v New Yorku na 110. cesti in Lenox Ave., nastala v podzemeljski železnici postaji eksplozija, eksplozija je namreč bomba. Ranjenih je bilo trintrideset oseb.

Kako je prišla tja bomba, živa duša ne ve. Družba seveda štrajkarje dolži, toda dokazov nimajo. Na vse postajah so nalepljeni lepaki, da plača družba \$2500 osemu, ki bi našel storilca.

Ako so napravili to štrajkarji, je vsekakor obsojanje vredno.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Kritiku.

Anton Medved.

Nikomur hčb ne prizanašaj, ocene piši jedrovite — a preje svojo vest izprašaj, če si možak 'integer vrtne'!

Govorje, če nisi! Vsaka lista razgali se ljudem na tebi, in tamni del življenjepisa prekmalu bodeš bral o sebi.

Ohol in žaljen duh no boža. Bojniku niso povske tuje. Z besedo se opeva roža, a tudi blato opisuje.

Imaš-li toraj trdost brusa, uz sren mirnem čisto roko, demant vrojenega ukuse, in znanje, kakor svet, široko!

Ob studencu.

Anton Medved.

Nagli studence, kaj govore tvoji mi valji? Leta beže, ginejo sanje kakor megle.

Ješja samotna, kaj šepeta tvojih peres mi družba polglasna? Pošrajo sanje sled le solza.

Molči, studence! S šumom peres kaj pritrjuješ, ješja, mu vmes? Bradko, ah, čutim, sam, da je res.

Nikdar med svet!

A. Zdenčan.

Sree iz samote med svet ti želi, ki čarno-nameče nasproti blesti: Ne slišaj sveta, no pri meni ostani, ljubezen do tibe samote ohrani!

Ljubezen z ljubeznijo vračal ti bom, samoto s prijateljstvom plačal ti bom.

Nikar ne verjemi, kar svet ti obeta, ker truje če dal ti med listi bo cveta.

Najboljše zdravilo ob času dobianja zob.

Mrs. Harvey Fry, Reading, Penna. je pisala "KOPPS' BABY'S FRIEND CO.", izdelovalcem tega čudovitega zdravila, ki je blagovano od toliko tisoč mater, sledeče pismo:

Dragi gospod: —

Rabila sem "KOPPS", otročjega prijatelja, preko eno in pol leta in mislim, da je najboljše zdravilo za otroke, ko dobivajo zobe. "KOPPS" olajša vselej vse bolečine in ozdravi klanje in grizo. Jaz svetujem vsem materam, da rabijo to dobro zdravilo.

Mrs. Harvey Fry, Reading, Penna.

"KOPPS" the "BABY'S FRIEND" bolje zdravilo za otroke, ki so zaprti ali napihnjeni. Tudi je dobro zoper krče, drisko, ako so utrujeni, ne morejo spat in pri dobianju zob.

Kupi se ga lahko v vsaki lekarni v steklenah po 25 ali 50 centov, toda ako ga ne dobite tam, kjer ste, potem pišite KOPPS' BABY'S FRIEND COMPANY, YORK, PA. Priložite papirnati dolar in z obratno pošto boste prejeli dve steklenici po 50 centov.

Rad bi izvedel za naslov svojega očeta JOHN GRDEN. Pred 8. meseci je bival na Davis, W. Va. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi javi, ali naj se pa sam oglaš. — John Grden, 1007 E. 66. St., Cleveland, Ohio.

Kdaj bo konec?

Ves svet napeto pričakuje konca najstrašnejše vojne, kar jih pomni svetovna zgodovina.

Vsak človek premišluje, kdaj bo konec tega strašnega klanja, kdaj se bo ljudstvo toliko izpametovalo, da bo samo izrazilo svoje misli in želje ter se ne bo več pustilo diktirati od svojih kraljev, cesarjev, diplomatov in državnikov. Ni dovolj, da bere človek samo dnevne novice, pač pa mora dobiti tudi nekak pojem o notranjih zapletljajev v raznih državah, o raznih političnih spletkah, o vzrokih sedanjega klanja, ki so le površno omenjeni v časopisju. O vsem tem razpravlja na dalgo in široko naš "SLOVENSKO-AMERIŠKI KOLEDAR", ki se že prav pridno tiska in bo v najkrajšem času izšel. Ker letos ni mogoče dobiti iz starega kraja nobenega koledarja in nobene pratike, je ujemno, da bodo posegli po njem vsi ameriški Slovenci.

Ker smo ga tiskali le omejeno število, ga naročite takoj. — Cena je isto kot lansko leto. "SLOVENIC PUBLISHING CO." 82 Cortland St., New York, N. Y.

CENIK KNJIG

katero ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 CORTLANDT ST., NEW YORK, N. Y.

Table with 3 columns: Title, Price, and Description. Includes sections for FOUČNE KNJIGE, RAZGLEDNICE, ZEMLJEVIDI, and ZARAVNE IN RAŽNE DEUGE KNJIGE.

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.
Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: J. A. GERM, 607 Cherry Way od Ely, Minn.
Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 198, Pearl Ayl. Kansas, Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
Kazenski: LOUIS COSTELLO, Box 583, Salida, Colo.

VERHOVNI ZDRAVNIKI:
Dr. MARTIN IVRO, 800 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:
MILAN MUNICH, 431 E. 7th St., Calumet, Mich.
PETER ŠPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.
JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:
FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.
JOSEPH PISHLAR, 308-6th St., Rock Springs, Wyo.
G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:
JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, Box 1, Ely, Minn.
LOUIS CHAMPA, od društva sv. Sreča Jesusa, Stev. 2, Ely, Minn.
JOHN GRAHEK, st., od društva Slovencev, šte. 114, Ely, Minn.

Vad dopis, tikajoči se uradnih sadov, kakor tudi donatni podjiljave, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri tožbe pa na predsednika porotnega odbora.
Na osebna ali neuradna pisma od strani članov ni naj boji odzivalo.
Društveno glasilo "GLAS NARODA".

Zadnji ribič.

— Slika. —

(Nadaljevanje).

Ne? — se je začudil gospod in se zakrohotal ter se ozrl po prijateljih. Stali so pri vratih in ga gledali ter se mu smejali.
— No, ga bomo pa mi izbrali enega. Izbiraj sama! Kateri je — lepši?
— Saj ga ima, saj ga ima! — so vpili nekateri hlapci. — Saj ga ima! Hans, Hans!
Ribič Jernej je strmel in gledal. Komaj je verjel, da je res... Zdelo se mu je, kot težke sanje... včasih se sanja človeku kaj težkega in se niti zbuditi ni mogoče...
A skrila se je Lenka za njegov hrbet, slišal je razdijani smeh, videl je sirovo tolpo in čutil je, kako je čudno težko nekaj na sreč.
Hlapci so porinili Hansa izza mize. Bil je Nemeč in je bil prvi v pristanu za čolne. Govoril je tuj jezik in je bil zato oblasten. Hodil je mnogo mimo ribičeve kočice in govoril z Lenko, kolikor se je naučil besed.
Posmejala se mu je Lenka ker se mu je morala ker je bil gospodski in višji od nje.
Bil je neprijeten človek in bila se ga je imela. Imel je velike črne oči, kriv nos in redke brke, da je bil vse obraz kot divji. Nosil je tujo obleko in povsod je kazal svojo oblastnost, ker je bil tuje in je imel oblast nad drugimi — kot je tako vedno, da ima tuje več pravice nego tisti, ki so tam doma.
— Ta še po naše govoriti ne zna, — je rekla Lenka. Najbolj zopern ji je bil Hans.
— Ha, ha, le taji...
Vse je molčalo, samo Hans se je smejal in njegove črne oči so se svetile.
Ribič Jernej je pogledal na svojo hčer.
— Beživa, — je prosila tiho Lenka in je vsa trepetala.
Hans je rekel nekaj v tujem jeziku in prijatelji pri vratih so zaploskali.
Gospod je stopil k Lenki, je prijel njeno tresočo roko in jo hotel vzdigniti. Gledal ji je v obraz in govoril:
— Saj si res lepa, ti stvar; zmotiti pa znaš...
Starček-ribič se je spomnil na povest o črnem pticu ki leta nad jezerom na tistem mestu, kjer je jezero požrlo hudobnega grajščaka...
Držal je Lenko v objemu in — nem, kot okamenel, gledal pijanega gospoda. Ko pa je gospod z drugo roko hotel poseči po roki Hansovi — kozarec je padel na tla in se razbil — je zajokala Lenka s pretresljivim jokom.
Ribič Jernej se je stresel, kot da bi se bil zbudil iz tistih težkih

sanj. Njegove stare oči so zagorele v divjem ognju. V sebi je čutil moč, ki bi mogla v tem trenutku strati zidovje tega nevaležnega gradu, v katerem leže zakopani trudi in žalji njegovih starih let, kateremu so delali njegovi dedci, ne vedoč, da doživi nekdo tak večer za zahvalo.
Kot izgrgal se mu je iz prsi težek glas, hropeč in divji. Izpulil je Lenko iz gospodove roke in je vprl oči samozvestno v ljudi, pred seboj. Videl je temne obraze, ki so izginjali v dimu, kot podobe v sanjah.
Kaaaj? — je zakričal ribič. — Vi boste tu mojega otroka, predrznež... Tu mislite sramotiti mene starca in norčevati se iz moje hčere...
Glas mu je postal jokav in ni mogel več govoriti besede so osta jale v grlu, roke so se pestile. — Kletev je hotel izreči nad mladim gospodarjem, da bi mu šlo gospodarstvo po nesreči, a spomnil se je starega gospoda, in prišla je taka misel, da je hlapec, in gospod je več kakor hlapec, in taka misel mu je ustavila besedo.
Postal je resen in je govoril očitajoče:
— To je hvalečnost za moj in mojih dedov trud, ki so zakopali svoje življenje v te zidove, da ti lahko zdaj zaničuješ mene in mojo hčer sramotiš!
Zmogel ga je jok, ko je pomislil v trenutku na vse to. In zopet je prila taka misel na um: Bili so hlapci, in kako hvalečnost naj zahteva hlapec od gospoda?...
Hotel je, da bi ne bil izrekel teh besed, in gospodu je rekel — ti... V trenutku je prišel kse, da se ni premagal, da ni potrpel. Gospod je stal pred njim bled in oči so gledale pijano — jezno, in bilo je, kot da ne more izpregovoriti dovolj jezno.
Povesil je starček glavo in zdelo se mu je, da je kriv. Od vrat so prišli prijatelji gospodovi in prijeli gospoda. Družina je molčala.
Ribič se je tresel kot v strahu pred smrtjo zavedal se je da je — hlapec pred gospodom. Hotel je, da bi padel pred gospoda in prosil odpuščanja...
Oba sva kriva, bi mu rekel. — ker on starček ne more razumeti take šale in ne more pustiti sramotiti svoje hčere, ki je mlada in ne pozna sveta. Tudi on odpušči, bi rekel gospodu, ker ve da je — vsega riva družba in vino. Da, neumnost!... Kaj gospod potrebuje njegovega odpuščanja? Neumnost bi bila taka beseda in vsi bi se mu smejali, ko bi rekel, da hlapec odpušča svojemu gospodu...
Pomislil je na kočjo ob jezeru, na dede, na jezero, na ribe, na lov po jezeru in grozna je bila misel, da bo vse minilo, kar je bilo zanj lepo v življenju. Padel bi pred gospoda in prosil, naj mu odpušči, da ga je zmagala jeza v naglici in je trdo odgovarjal...

Zjokal bi se, objel bi mu koljena, odpustil bi mu, in dobra bi bilo kot prej...
Vse bi hotel storiti, in ko bi gospod spoznal, da mu je zvest, bi mu vse odpustil. A zagledal je zopet pred seboj gospoda z jeznimi, pijanimi očmi. Zavedel se je da je vse izgubljeno, kar je bilo zanj v življenju lepo in prijetno. Vse je izgubil, ker je bil pošten in zvest in je branil svojo poštenost in zvestobo... In prišla je zopet tista mogočna, lepa misel, da je storil prav, da je moral storiti tako, da je branil svojo čast in ni pustil sramotiti svoje hčere — in pravi gospodar bi spoštoval takega hlapca.
Videl je pred seboj gospoda: Vzdignil je gospod pesti in hotel planiti nanj, nad starca; prijatelji so ga držali in kazali so prsti nanj, na starca, na zvestega slugo, kot na hudodelca.
Starček je stisnil pesti in stal je pred gospodom s hčerjo, in bilo je, kot bi čakal obsodbe.
— Poberi se, pes stari! — je zavpil gospod s hrupavim glasom in hotel s pestmi nanj, nad — starca.
Udaril bi ga po glavi, je pomislil ribič, in padel bi onemogel, in kdor bi se približal, bi padel nanj...
Lenka je zajokala na glas. Velik sum je nastal po sobi.
— az ti pokažem, pes berški, kako se govori z menoj! — je vpil gospod.
Ribič je odhajal. Držal je Lenko za roko in ona je na glas jokala. Starcu so se šibile noge. — Vpognjeno je stopal, z resnino obrazom. Še enkrat se je ozrl po hiši in po gospodu. Vedel je, da ne bo nikdar več tu...
Pogledal je na gospodarja, kateremu je služil zvesto in ga je zdaj vrgel skozi vrata, ker je branil svoje poštenje in čast svojega otroka, pogledal ga je, kot bi hotel reči: Ko bi ti vedel, kaj si storil...
In izginil je brez besede med vratmi in za njim Lenka.
In nekdo je vrata zaprl.
— Vrzite ga po stopnicah! — je kričal gospod hlapecem in sam je hotel planiti za njim. Nihče hlapecev se ni ganil. Tesno in težko je bilo vsem.
Prijatelji so odpeljali gospoda.
— Hans, ti si odslej grajski ribič, — je rekel gospod v tujem jeziku Hansu in je odšel s prijatelji.
Hans je vrgel klobuk v strop, priklonil se globoko in potem je udaril z ного ob tla.
Glasen šum je napolnil grad. Luči so svetile v noč in skozi odprta okna se je čul glasen smeh in krik pijanih hlapecev in dekel, v goreh jih sobah pa vpitje in petje vesele gospode.
Po stopnicah iz grada pa sta stopala ribič Jernej in Lenka.
Zunaj je bila mesečna noč. Mešee je plaval za grajskim gozdom in zvezde so gorele mlo, prijazno. Po drevju okoli grada je šumel tih veter, kot da se ne meni za kamenito obzidje in za vpitje po sobanah.
Ribič Jernej je zajokal: trd jok je bil to, podoben velikemu vzdihu. Opotekel se je ob kamen in padel. Sedel je na stopnice in kot da ne more dalje iti.
Poleg njega je jokala Lenka in brisala solze z belim predpasnikom.
— Pojdiva, oče, domov, — je rekla in zahtela. Spomnila se je, da nimata več doma.
Ribič je molčal. Velika bol je bila v duši in ni mogla iz nje — kajti solz ni bilo v njegovih očeh. Nazaj bi šel, je pomislil, in bi prošil...
Zavedel se je in vstal. Ne, dovolj je poniževanja. Obstal je in prijel Lenko za roko. Ozrl se je nazaj na grad, in ves ta šum in razsvetljena okna se mu smejejo porogljivo.
Obstala sta z Lenko, kot da ne vesta kam dalje. Ribič Jernej je objel hčer morda prvič v življenju s tisto globoko ljubeznijo, ki tako pogosto spi globoko v dnu slovenske kmečke duše in le ob prilikah pride na dan v najlepši obliki. Oče in hči sta stala osamljena, vržena iz svojega doma, in ni ga bilo človeka, ki bi bil govoril za njuno.
Gledal je ribič na grad, v tista razsvetljena okna, slišal je veseli šum, petje in vpitje. Vse je bilo, kot bi se — smejalo njemu.
Vrgli so ga vun, starega psa ga je nazval gospod, ker mu je zvesto služil in skrbel ter delal za grad. Ponosno je obstal ribič, oči so se mu zableščale, zabolele so ga žilaste roke, prsi so mu vstrepetale v jezi, nekaj groznega je hotelo

priti iz ust. Prokleti je hotel grad in gospoda, pa ni mogel...
Zapeljali so ga, zapeljali, je mislil, izpustili so ga, pijavke, in opojili, prevrjajo ga in umore, — ničvredneži, in zapode ga po — svetu... In ta misel ga je zaboljela, kot da bi prodali dom njegovega sinu, kjer je bil nekdanji gospodar.
Lenka je zopet zajokala. Prišla ji je cela noč v spomin, in ko se spomnila na Hansa, je zahtela. Sovražila ga je, smejala se mu je, le ker se je morala.
— Pojdiva domov, — je govorila iht.
Ribič je zabolela beseda — domov. Doma ni več — — —
Ribiška kočja je bil njegov dom, in tam sedaj ni več doma. Poberi se, je rekel grajščak, in drug bo posedel dom, kjer so — prebivali dedje, in on mora čakati doma drugod med ljudmi.
Kam — domov?...
Pred njim je stala vsa bodočnost, brez dela, brez doma, brez kruha, z Lenko, kot da bo treba vse prositi pri dobrih ljudeh — strehe in kruha.
Ozrl se je tja na vas. Mirno je spala vas pod grajskimi skalami in vrh zvonika je že pokrila meglica bela.
Spomnil se je na Remušca.
— K Remušca pojdeva, — je rekel starček, in težka je bila ta beseda, ko se je spomnil, da ne bo več doma v ribiški kočji ob jezeru. Zdelo se mu je, da ni mogoče iti dalje iz grada...
Šel bi nazaj — — —
Prihajal je šum izgrada in uščušil tako misel. Smejali bi se mu in ga vrgli še enkrat skozi vrata. In pokazalo se mu je zopet kot težke sanje, ko se včasih ni mogoče vzbuditi iz njih, in zaplakala je Lenka, in videl je, da je — resnica.
Stopala sta počasi po skalnati poti proti dolini. Tam za gradom je šumelo jezero v tih noči. Slišal je njegov lahki šum in šumenje vode ob izlivu, kjer so pravili, da vlada povodnji mož.
— To sem zaslišal na stare dni, — je govoril starček ribič in pogledal na skale okoli sebe.
Črna noč je bila v gozdu med drevjem, le tupatam se je kaj zasvetilo, kadar je skozi veje posijal mesec. Slišal je Lenko, ki je jokala za njim, in hotel se je pokazati možkega.
— Pusti no, — je rekel trdo in vdano, — še spomnil se bo te noči. K Remušca pojdeva. Prijatelja sva bila, hišo ima in kamro lahko odstopi.
Spomnil se je svoje kočice. Mimo bi šel zdaj, ko je noč in bi se poslovlil od nje. Jutri bi ga videli ljudje, in ljudje privoščajo nesrečo, govore in obsojajo po svoje in privoščili bi mu, ko bi hodil okoli svoje hiše in ne bi smel notri. In ko bi hotel jutri v kočjo, lahko ga vržejo vun...
In tam v kočji počivajo lepi spomini na dede-ribičev, na ženo, na vse lepe case. Podoba, stare in čisti vredne, so po kotih, križ, mlek... Pobral bi vse in odnesel seboj, ker tuji ljudje ne spoštujejo takih reči. Pometali bodo skozi vrata, morda v jezero...
Pot je šla prav pod gradom in zavila nad jezero. Čulo se je šumenje v jezeru na tistem kraju, kjer si vrag pere noge. Megla je plaval nad jezerom in tam na sredi ni bilo črnega mesta, kjer leta ptič, ker je polnoč že proč. Novo vpitje in šum se je začelo iz grada, okna so pa mirno zrla v jasno noč, kakor da se smejejo črni noči, da ne ve, kaj se godi za razsvetljenimi okni...
Starček-ribič se je zastudilo. S trpko bolečino se je spomnil na vse. Trdo je stopal po poti proti vasi in noge so se šibile kot od prestalega strahu.
Zadaj je stopala Lenka in zdaj pazdaj zajokala. Teško je bilo ribiču vse to. Zdelo se mu je kot človeku, ki mu pride naenkrat od tega, da mora umreti, ko bi najrajši živel... Ne more se rešiti, ker je smrtna obsodba podpisana in morilec stezajo roke po njem in kažejo na mesto, kjer ga čaka smrt. On bi si pa še želel življenja, videl bi rad to in ono in storil še mnogo.
In težko je v takem trenutku, ko so vse moči zastonj Luna je bila že zašla za grajske gozde in drevesa so stezala svoje strašče sence čez pot. Megla je šla z jezera.
Molče sta stopala po kameniti poti in njujni trdi koraki so odmevali v noč, le zdajpazdaj je kak vzdih pretrgal njujno molčanje. — Čudno jutro je bilo to, lepo jutro po taki noči. Šel bi k jezeru, je pomislil ribič Jernej. Kadar je lovil ob potoku v jezeru, je

vstajal zgodaj. Krasno je bilo v takih jutrih na jezeru. Tihajutra nja sapa igra po njem in čudovito lepo je v prvem solnce.
Veter je zavel močnejše in drevesa so pripognila vrhove. Jezero je zasumelo, kot da umi jezno pesem. Ozrl se je ribič na jezero, kot da bo se poslovil od njega. K jezeru ne bo smel, ljudje bi ga videli in bi se mu smejali.
Zagledal se je v jezero in obstal. Tam je ležalo njegovo življenje z vsemi spomini v kočji ob jezeru. Vsi lepi časi s sanjami in nadami so tam. In zakaj je tako, kot da je vse proč in je usojeno živeti brez tega?
Ozrl se je nazaj na grad. Okna so bila temna in šum je utihnil, le še par nizkih okene je gledalo daleč po dolini. Vas je ležala tam. In ribič je stopal s težkimi koraki proti vasi po kameniti poti za njim pa je šumelo jezero, kot da mu šumi v slovo, ali pa — kot da ga vabi k sebi.
Tokrat torej se je ženil mladi gospod in se je tako izpremenilo. Drugi dan so našli pred ribiško kočjo pohištvo ribiča Jerneja na kupu. Prišli so sosedje, naložili na voz in odpeljali k Remušcu.
Po vasi je zasumelo, ot zašumi vselej med vašani, kadar se izve imenitna novica ali pa pride na dan sladka ljubezenska skrivnost. Vsi so govorili o ribiču Jerneju, in — starca je bilo sram.
Osramočena, ponizana so bila njegova stara leta. Mnogo dedov je preslušalo celo življenje v gradu, zvesti so bili in pokorni, on pa je na stara leta osramotil celo rodovino...
Sedel je starček ribič pri Remušcu v kočji in premišljal vse to. — Težko so bile misli in obtežile so njegova stara leta, kot bi na njih ležalo težko breme. Pripognjeno je stopal starček po vasi in ni mu bilo nikjer obstanka. Zdelo se mu je, da povsod kažejo za njim, — češ, da se ne zna pokoriti gospodarju, ugovorja mu, da ga zapodi iz službe. Ljudje govore tako in kažejo s prsti za vsakim, sodijo po tem, kar vidijo, in so hudobni.
Videli so ga zvečer sedeti daleč kje na visokem obronku, če se je od tam videlo na jezero. — Sedel je tam mirno in gledal na jezero, kjer je plaval kaka ladjica. Tam je stala ribiška kočja, je bil tam, in čudnopele je zvečer jezero, ko se zlati nemirno valovje, in hrečec, kdor more ob njem ali na njem poslušati tisto hrepenjenja polno pesem valovečih se valov, ko šumi veter v njih.
In ribič Jernej je živel nekdanj o tem in vsi lepi spomini so bili o tem: kako je peljal Aleno — takrat je bila dekle, lepa, rdeča in živa — peljal o je čez jezero, in ko sta bila na sredi je je bilo sram, ko je rekel, d ajo ima rad, ker je tudi ona rada imela njega.
In dovolil je grajski gospod, in sta se vzela. In ko bi šel zdaj ob jezeru, bi ljudje govorili: Kako hodi nazaj in se ponuja; prej se je objedel kruha in se prevzel. Tako bi govorili, zato ni hodil k jezeru in ga je gledal zvečer oddaleč, in zdelo se mu je, da sliši njegovo mamljivo šumenje polno hrepenjenja po sreči...
Govoril je malo. S kom naj govori? Ne vidiš ljudem v srce.
Govore lahko lepo in v srečunizijo grde nevoščljive misli. Jezili bi se nad grajskega gospoda, pa bi si mislili:
— Pravi ti je, drugič pa molči!
Tudi v gradu se je škodoželjno smejala pijana družina in tisti smeh in šum tiste grozne noči ni šel starcu iz glave. Zato se je bal ljudi in se jih izogibal kjer so govorili da ne bi slišal če govore o njem in o njegovi hčeri. Zato so bili kot zastrupljeni vsi ti dnevi, ko se sanja o lepih nekdanjih dneh, ko je plul po jezeru nad tistim tihim šumenjem, in je zdaj spomin grenek in neprijeten, da zaboli v sreč.
Glava je lezla na prsi, kočja se je gubančila, lasje so se posivili. Ob jezeru bi bila zanj tolažba, a k jezeru ne sme, smejali bi se mu. Srečal bi še mogoče Hansa in ne bi prenesel oponašajočega pogleda ponosnega tučca, i bi ga zasme hoval in zaničeval.
Včasih se je zagledal v grad, ko je za grad zapadala večerna zarja in zabolelo ga je pri duši. Spomnil se je tistega večera, ko ga je gospodar zavrgel in osramotil, njega, najzvestejšega hlapca. Bil je gospodar pijan, zmoten od družbe in prevelikega veselja, in ni videl, da žali starca...
Kot sanja se je vse ponovilo pred njim zvečer: noč, vesela družba, tisti pijani pogledi, krik in vpitje, pijani hlapci, ki va kažejo na njega, smejejo se in vpi-

jejo, prete s pestmi in ga mečejo vun. In on je bil zvest in so ga zavrgli tako in mu vzeli čast in srečo in obtežili so mu stara leta, da hodi v njih, kot bi hodil pod bremenom. In zapekli so ga ti spomini in v sreči je zatrepotalo...
Srečal je včasih grajsko kočjo; dva konja sta drvila spredaj in v kočiji je sedel mlad gospod z gospo, in oba sta se smejala, in gospod je kadil smodke in sedel je ponosno in samozavestno.
Videl jih je ribič Jernej zdaleka in se izognil na daleč, da ga ne bi videli, da ga ne bi spoznali in bi rekli:
— Glejte, kako se je izpremenil, kar ne je grajskega kruha, — in morda bi se mu smejali in bi doživel v starih letih novega zaničevanja, ker je bil zvest...
Ej, najbrže bi že pozabil, kaj je storil, je pomislil starček, morda niti ne ve... In težka je bila ta misel: Stari gospod ga je najbolje poznal iz vseh podložnih in je cenil njegovo delo, mladi bi ga pa pozabil in niti hoče vedeti, da mu je bil zvest...
Včasih je sedel zvečer pred Remuševu kočjo. Če je bil večer miren, se je slišalo jezero, kako šumi. Zgodilo se je, da je prišel Hans po vasi. Prišel je, kot je hodil vedno: zmogovito, samozavestno, ponosno, izzivajoče, ošabno. Velik šop se mu je zibal na klobuku in nasmihal se je na levo in desno, če je videl tam dekleta. Če so šli mimo kmetje peš ali na vozeh s polja in ga pozdravljali, je prezrljivo zrel nanje. Dekleta so se poskrila pred njim za vežne duri ali v hišo, in je vpil za njimi tuje besede.
In ko je prišel do Remuševu kočje, je stopil k oknu, potrkal in je zaklical v hišo:
— Lenka!
(Dalje prihodjici).

Rada bi izvedela za naslov svoje ga brata DAVORINA LINDIČ. Leta 1912 je došel v Ameriko in njegov zadnji naslov je bil: 451 Beech St., Pittsburgh, Pa. Če kdo izmed rojakov ve za njegove naslov, naj ga mi naznani, ali naj se pa sam javi svoji sestri: Louise Baum, 2286 St. Lawrence Boulevard, Montreal, Canada. (25-27-10)

Kje je moj brat PETER MIHELIČ? Doma je iz vasi Plešče na Hrvaškem. Pred 4. meseči sva bila skupaj v Pickens, W. Va., in potem je odšel v državo Michigan, pa mi ni pisal, kaj se je nastanil. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, kje se nahaja, da mi naznani, ali naj se pa sam oglasi. — Rudolph Mihelič, 1364 E. 40. St., Cleveland, Ohio. (25-28-10)

NAŠI ZASTOPNIKI.

- kateri so pooblašeni pobirati naročnino za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle.
- Jenny Lind, Ark. in okolica: Mihalj Prijaz.
 - San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.
 - Denver, Colo.: Frank Skrabec.
 - Fueblo, Colo.: Jerry Jamnik.
 - Leadville, Colo.: Peter Cullig, Frank Janesch in John Germ.
 - Salida, Colo. in okolica: Louis Costello.
 - Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.
 - Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
 - Woodward, Ia. in okolica: Lukas Podregar.
 - Anurora, Ill.: Jernej B. Verbič.
 - Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.
 - Canonsburg, Pa.: John Kokitch.
 - Cecil, Pa. in okolica: Mike Kotevar.
 - Conemaugh, Pa.: Ivan Pakj in Vid Sovanšek.
 - Claridge, Pa.: Anton Jerina.
 - Broughton, Pa. in okolica: A Demšar.
 - Daragh, Pa.: Dragutin Slavič.
 - Dunlo, Pa. in okolica: Joseph Suhor.
 - Export, Pa.: Frank Trebata.
 - Forest City, Pa.: K. Zalar in Frank Leben in Math. Kamln.
 - Farell, Pa.: Anton Valentincič.
 - Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak.
 - Irvin, Pa. in okolica: Fr. Demšar.
 - Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.
 - Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osohnik.
 - Meadow Lands, Pa.: Georg Senclita.
 - Moon Run, Pa.: Frank Maček.
 - Pittsburgh, Pa. in okolica: Z. Jakšna, I. Podvasnik, I. Magister in U. B. Jakobč.
 - South Bethlehem, Pa.: Jernej Koprivšek.
 - Steelton, Pa.: Anton Hren.
 - Unity Sta., Pa.: Joseph Škerlj.
 - West Newton, Pa.: Jostp Jovan.
 - Willcock, Pa.: Fr. Šeme in J. Petercel.
 - Tooele, Utah: Anton Pačič.
 - Winterquarters, Utah: L. Blažič.
 - Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta.
 - Davis, W. Va. in okolica: J. Brošček.
 - Thomas, W. Va. in okolica: A. Kornehan.
 - Kenosha, Wis.: Aleksander Pezdin.
 - Milwaukee, Wis.: Jostp Tratnik in Aug. Colander.
 - Sheboygan, Wis.: Heronim Svetlin in Martin Kos in John Stampfel.
 - West Allis, Wis.: Frank Skok.
 - Rock Springs, Wyo.: A. Justin, Val. Štalich in Valentin Marcina.

Pozor rojaki!

Ravnokar je dotiskana velevažna in velezanimiva slovenska knjiga:

SLOVENIJA VSTANI!

izpod peresa Dr. Nike Zupaniča.
Knjiga govori o sedanji nalogi in bodoči vsodi slovenskega naroda.
Pet tisoč izvodov je bilo poslanih našim vjetnikom v Rusijo, pet tisoč jih je na razpolago ameriškim Slovencecem.
Rojaki, sezite po najzanimivejši slovenski knjigi, ki je bila kdaj tiskana v Ameriki!
Stane samo 50 ct. in se dobi pri:

Dr. N. Zupaniču,
1369 E. 40 St. Cleveland, Ohio.

Iz modernega sveta.

Roman. Spisal Fr. S. Finigar.

(Nadaljevanje.)

"No — ali si že vse povedal? Sem mislil, da bo govoranca ljudskega demagoga. — Dobro. Je kratko govoriš, mi je še ljubše. Ali zapomni si moje besedo: Ali ti sediš že tako trdno na mehkuhi in na gorkem, da ti je vseeno, če reče direktor: Izvolite si, gospod doktor, konese meseca izbrati drugo službo. Saj veste, da vas silno iščemo, pa, no, tako neke diference v disciplini bi bile skoro mogoče, toraj boljše, da smo prijateljji — in z Bogom!... Pomislite toraj in ne pijah, kar te ne peče. Če te le srbijo prsti po tem kostanju, zavaruj si kariero, klientelo! Pojdi ven med ljudi! Beri (ponudi mu časnik) — pljučnica, davica — vse to vlada v okolici. Zdravi in leči zastojni tužnata. Par beračev ozdraviš in ti te razobnajo — dobiš ime — z imenom pa karneki — in še masten! Bodi praktičen!"

"Stari mentor! Imaš deloma prav!"

"Celoma, ne samo deloma! Le pridi še k meni po nasvete. Dober svet je sicer drag, a tebi ga dam zastojni!"

Zdravnik Sluga se je za trenutek zamislil. Preletel je hipno vse besede prijateljeve, ki je bil že z vseučilišča znan kot zadnja instanca za pametno misel, — in moral je priznati, da iz njegove segavosti govori vendar mnogo pametnih idej. Priporočil se mu je, da ga še čisto popraša to in ono.

Nato sta prijatelja odšla iz kavarnu.

Pred čitalnico je stal voz.

"Vinko, poznaš konje? Sedaj se lahko pelješ. To je ravnoteljeva ekvipaža. Hčerke so pri plesni vaji. Kako družbo imaš lahko!"

V tem sta prišla pred vrata in na pragu se prikažajo tri dame.

Pozdrav...

"Gospod doktor, peljite se z nami! Prostora je dosti!"

"Če ne motim, milostna, jako ugodno mi bo!"

"Gotovo da ne!"

Dame so sedale v voz, Vinko Sluga se je poslovil od Prosenee, ki mu je za slovo pošepetal: "Varuj se sugestije, sicer se kam zaletiš. Lahko noč!"

Kočija je oddrdrala po grudiati cesti. Okna v vratah so zažvenketala, da je bilo treba dokeaj glasno govoriti. Dame so se tesno zavijale v kožuščke. Alma je sedela ob zdravniku.

"Gotovo ste se dobro zabavali, gospica?"

"Brrr — taka zabava!"

"Naša Alma, gospod doktor, kot sem zadnjič rekla — večni križ. Nič ji ni všeč, nič ni prav; za njo bi moral biti celi svet izjema!"

Pavla je razpustila drago krzno za vratom, da se je pokazala bela svila na prsih. Rahlo je zakašljala in pritrtila mami:

"Alma je naravnost strašna!"

"Le naprej! Jaz nič ne slišim, ampak premisslujem, kako mi je zmešati barve, da zadenem pravi ton za ozarjene planine. Prosim, dalje!"

Alma je vtaknila glavico med kožuškovino in se naslonila v kot ekvipaže.

"Gospodična je pač originalna! Vsak ima svoje nazore!"

"Nazore, kaj pa; sitnosti so to! Kdor je dandanav prav poseben sitnež, pa mu pravijo — original. Le nikar ne zagovarjajte! Potem bo še hujsje!"

"Mama, prosim besede! Zagovarjate se hočem sama, da me ne bo gospod doktor napačno sodil. Prosim, poslušajte, kako sem se zabavala. Največ je plesal z menoj sodni avskultant. Kako je ta človek natečen, to je groza. Povedati ne ve čisto nič. Zato se je danes naučil Stritarjevo pesem in mi je dvalcat prebrenčal med plesom. In pomislite, katero!"

"Stritar ima lepe pesmi!"

"Zatoraj ni treba izbrati najslabše. Tisto je deklamiral: 'Ti si moja domovina!... Bedak! Ti — dedke — ti, punca — ti si moja domovina!'"

"Ti, Alma, saj ne razumeš! Če ledo zares ljubi svojo izvoljenko in ji pravi, da jo čeni više kot domovino, je to vendar samo izraz nezmerne ljubezni!"

"Pavla, lepo te prosim, nikar! Domovina je domovina, punca je punca, žena je pa žena! Kdor meni kaj takega deklamira, tisti je ali lažnik, ali pa človek, ki ni spoštovanja vredon. Moj mož mora biti tak, naj bo še tako grd ali

lep, to mi je čisto vseeno, da bo tedaj, ko se bo izrekalo njegovo ime, vsak človek lahko rekel: 'Ta človek nekaj ve, ta je nekaj storil, to je častivreden mož.' Tak bo moj — ali ga pa sploh ne bo!"

"Seveda, ministri pridejo pote!"

"Ni treba! Umazan delavski kolovodja mi je ljubši kot taka-le avšica. — Gospod doktor, dajte mi cigareto!"

"Alma!"

"Veš, mama, kadar sem jezna, moram kaditi!"

Dr. Sluga se je veselil zanimive filozofije, ki jo je razvijala Alma. Podal ji je cigareto in jo prižgal. Užigalica je razsvetlila voz za trenutek in zdravnik je vztrepetal, ko je pogledal v te čarobne oči Alme, ki so se svetile v kresu iskrene navdušenosti.

Alma je poslej pušila in molčala. Drugi so govorili nekaj vsakdanjih fraz. Skoro so tudi zasmele zavornice na kolesih in kočija je obstala pred tovarno. Sluga je pomagal damam iz voza in se poslovil.

Krog polnoči je odpiral Klešman vrata Semenu, ki je zastojniški zdravnik po gostilnah. Vrata mu je pomčikovalje pravil, kako se je pripeljal iz mesta zdravnik. — Seme je vrgel v sobi klobuk ob tla in zaklel.

VIII.

"Noter!"

"Ponižno naznanjam, gospod doktor, da je Janez Lipovec ostal doma. Ženska je prišla povedat, da ima pljučnico, pa da otroci tudi leža."

"Kje stanuje?"

"Na Prelazu št. 4."

"Dobro!"

Doktor se je obrnil k pisalni mizi, vtaknil v debelo strokovno knjigo list papirja in knjigo zaprl. Klešman je pa stal za vratmi, prestopal se z nogo na nogo in sikal zelene oči, ki so stikale po vseh kotih doktorjevega stanovanja.

"Želite?"

Zdravnik se je obrnil proti njemu in ga strogo pogledal v lice. Takoj je pa odvrnil pogled od teh strašnih oči in se prestopil par korakov proti omari, kjer je bilo polno instrumentov.

"He, prosim, počakam recepta!" odvrne vratar.

"Recepta? Saj moram prej bolnika videti, ne? Na slepo pač ne zapišem zdravil."

"Ah, nhe, gospod se vendar ne bodo trudili po blatu v vas do bolnika. Saj mu bržkone ni nič sile. Lenih je Lipovec. Kar kakšen prašek bi zapisali..."

"Pojdite!"

Dr. Sluga je energično pokazal vratarju skozi vrata. Bil je nervozen, da se mu je tresel kazalec, in glas mu je bil rezek; premagovati se je moral, da ni bruhnila iz njega jeza. Stopil je do vrat za hinavsko se klanjajočim klešmanom in mu s trdim stikom dal lekcijo:

"Brigajte se za svoje dolžnosti, glede mojih so vaši nasveti nepotrebnii in odveč! Zapomnite si to!"

Klešman je mrmraje odhajal po stopnicah. Njegovo rejeno telo se je gugalo v sunkih naprej po dvorišču, v žepu je tiščal pest, oči so se bliskale in gledale v tla, v sren se mu je pa rodilo sovraštvo do zdravnika. Zavedal se je svoje moči, ki je slonela na zlobnih spletkah njegovega umazanega jezika. Bil je sicer sluga, kljub temu pa vendar strah vsem uradnikom. Marsikoga je že izgrizel iz tovarne in svest si je bil, da mora tudi tega človeka, ki ga je zasovražil prvi trenutek, ko ga je zagledal.

Zdravnik se je mpatal takoj po grdem kolovozu, ki je vodil proti Prelazu. Vreme je bilo odjužno, pot le malo razhojena. Stale so velike luže topečega se snega po kotanjah, da jih je moral zdravnik čisto preskakovati. Pot je bila utrudljiva. Prihajalo mu je vroče. Odpel je sukajo in klobuk je snel z glave.

"Kake razmere!" je mrmral po poti. "Vse je vikovano v neko brezsrčno sablono. Vse živi po njej, vse brez srca, brez človekoljublja, brez vesti..."

In sredi tega modernega sveta stoji on sam — sam, kakor izpod jedena jelša ob naraščajočem hudourniku. Ali ne utone tudi on? Ali ga ne požoro valovi? Odgrizli mu bodo koronine, ubili energijo in tedaj omahne ter pade v kalno strugo in zaplava po njej, kakor in kamor plovejo drugi... Ne — ne — ne!

Pred seboj je zagledal vas. Desetero vegastih poslopjij. Same ravne bačje v stannostni obliki mi brez dimnikov. Izpod ostraja,

kjer je bila tuintana odtrgama deska se je kadilo — od ognjev z ognjušče, kjer se je že kurilo za skromne večerje.

"Kje stanuje Janez Lipovec?"

Pred zdravnikom je obstalo blado dekletce, ki je neslo vode s korita. Obstalo je prestrašeno in velik škap na glavi se je zagugal, da je pljusnila voda iz nje ga. Odprija je blade ustnice, kakor bi hotela prav hitro odgovoriti. Beseda ji je za hip ostala v grlu in morala je zajeceljati. Potem se je obrnila in pokazala z levico na revno kočjo, ki je slonela pod klancem.

Sluga se je zahvalil in šel proti hiši. Pri vratih se je moral pripogniti. V zakajeni veži, potlakani z ilovico, je stala kosčena ženska in pehala z burkijami lonce v peč.

"Dober večer! Imate tu bolnika?"

Ženska se je prestrašila.

"Oh, pa imamo tako po hiši. Sem mislila, da kar doma napišejo."

Bežala je v sobo, vrgla kup čunaj pod peč, sunila stare škornje pod posteljo, možu hitro popravila odejo, s strganim predpasnikom pobrisala mizo, kjer so bili še ostanki drobtin od južine.

Zdravnik je po čudnem vzduhu spoznal, da vlada v hiši — davica.

Na borni postelji je ležal mož. Njegovo lice ni bilo umito. Črne lase so bile na bleadem obrazu: kakor se je privlekel pred dvema dnevnoma iz tovarne, tako je legel. V kotu ustnice so tičale prisušene krvave pene. — Hropel je globoko; pri vsakem vdihu je preletel zmuceno lice znak holecin, ki so mu jih povzročali hodljaji.

Zdravnik je hitro spoznal, da ni več daleč kriza. Odredil je vse potrebno, napisal recept in ukazal, da mati takoj pošče človeka, ki gre ročno v mesto po zdravila.

Nato se je obrnil do otrok. Na tleh pri peči je bil otap slane. Na njej so gledale iz starih plah, raztrganih jopičev in zanosnih ženskih kril tri okrogle, kodraste glavice. Lica so bila od vročice zardevla. Ustnice, napol odprte, so lovile sapo. Iz grl je bilo čuti grgrajoče dihanje. Otroci so velike oči širom odpirali in gledali tuje ga človeka s strahom. Šele prijazne besede zdravnikove, njegova mehka roka, ki jih je pobožala po razgretih licih, jim je pregnala strah. Zaupno so gledali vanj, s pogledi so se ga oprjemali krog vratu in prosili, naj jim pomakla, naj mu bržkone ni nič sile. Lenih je Lipovec. Kar kakšen prašek bi zapisali..."

Dr. Sluga se je bal, da je že prepozno. Vendar je vsem vbrizgal zdravilnega serumna, naročil materi, kar je bilo potrebno, voščil lahko noč in obljubil, da drugo jutro zopet pride.

Mož na postelji je malo okrenil z glavo in skozi težko dihanje sta se čuli besedi:

"Grda — pot..."

"Nič ne de! Le mir! Lahko noč!"

V veži je poizvedel od žene, ali so res tako revni, kakor se zdi na videz.

"Hišo smo plačevali in njivo dolejš. Ni bilo mogoče nič prihraniti. Sedaj bi šlo, pa ta bolezen. Ježeš, ali umrje, kaj? — Naj Bog vzame otroke; če pa on pade, kaj začnem sirota..."

S predpasnikom si je obrisala oči.

"In še v tovarni so mu gospod madzornik utrgali pri mesecu. Nekaj je je potrho, so pa rekli, da ni bil dosti pazljiv; mu pa odr-gujejo..."

"Nate, za to-le kupite, kar sem rekel."

"Oh, nikar! Kako povrnemo!"

Roka ji je drhtela, ko je čutila trdo kolo goldmarja.

"Je še kaj otrok tako bolnih?"

"So še, pa ne tako hudo! Tam-le v tej hiši in v oni-le..."

"Z Bogom!"

Dr. Sluga je obiskal še nekaj bolnikov in se vrnal domov, ko je že migljala večernica na nebu.

V njegovi duši je bilo nekoliko svečano-tragično. Jasnejši utrinki so se mu zdeli začujeno hvaležni pogledi ljudstva, kakor posamezne lačke, ki so odpirale oči druga za drugo — tovarnišice večernici.

Kako cigansko bedni so nekateri ljudje! ničesar ni po teh kočah! Ni dobrih postelj, ni snage, še za groš lončene skledice ni, da bi si umil roke. Da, celo zračka ni po teh bornih klanjah. Oksa imajo zabita in zasuta z anahom. Človeku se tdi, kakor bi se bali tistoga zračka, ki bi prošil zatohli vzduh in bi v njem preveč zadušilo iz čunaj in smeti po bedi in zanesenjenosti. In še dokaj blizu mesta živi tako ljudstvo! Čemu toliko sol, čemu toliko knjig o higieni,

o snagi, o gospodinjstvu in gospodarstvu? Ali so to sadovi splošne kulture? Človek bi zdvojlil. — In vendar nekaj imajo ti ljudje: srce, čuteče in hvaležno srce. Kar na dlani ga nosijo, pri očeh jim utripuje, po licih se čutijo njegovi goreči utripi. Ali se ne bo enkrat to srce prebudilo in zazelelo za očmi, ki gledajo udobnost, bogastvo in razkošje? Ali se ne bo tedaj opasal z jeklom in s kipečo nevoljo začelo odpirati zabita oksa in metati beraštvo na cesto ter bo iztegnilo roke po tuji lastnini... Hrepenenje po sreči se oglašuje za nekaj časa, udušiti se ne da — — —

Zdravnik je prišel do tovarniške bolnice. Zvečer navadno ni zahajal k bolnikom. Toda zadnjih par dni je poprej edini Peter Rožman dobil več tovarišev. Zato sklene zdravnik pogledati, če ni popolne morda došel že kak drug bolnik.

Tiho, v galošah, stopi skozi vežo do vrat. Z roko je že prijel za kljuko, ko zasliši nek vznesen glas, kakor glas govornika. Posluhne. To je Petrov glas...

"Poslušajte to-le! 'Naša moč' piše dalje: — Če so toraj delavci tlačeni, če delajo za malo plačo mnogo ur — dvanaest in še več — prav se jim godi. Kdor si proustvoljno da zvežati roke, kdor sam nastavlja hrbet, da ga kdo biča, prav se mu godi. Toda ta naj molči, ta ne sme vzdihovati. Njegovi vzdihni so smešni, njegove solze zaslužijo palico. Toraj, sobratje, nikar ne tožite — rajši udarite! Naša moč vse ustvari, vse redi, vse bogati — zato naj nasa moč vse vlada..."

Nekdo je bolesto zakašljaj.

"Jutri berem naprej!" je dejal Peter. "Ponoči naj vsak misli, kaj je njegova dolžnost!"

"Ze vre!" je rekel zdravnik in zaloputnil vezna vrata ter stopil nazaj v sobo. Nihče ni mogel slutiti, da je prisluškal. Šel je od bolnika do bolnika. Nekatero oko ga je pogledalo tako zaupno in hvaležno. Bili so pa tudi drugi, katerih čelo je bilo zgubčeno in mračno. Za vse to se ni zmenil; čimbolj ga je gledal kdo nezaupno, tembolj je bil skrben žnjim, bolj prijazno ga je ogovarjal.

Petru se je brala očito razburjenost v licu. Nalašč ga je obiskal zadnjega. Prašal ga je, če ima kaj knjig, da bi čital. Lahko bi tudi drugim bral glasno, ker so bolečine nehale in se noga izredno hitro celi.

"Nič nimam, gospod doktor!"

Peter je čutil, kako okorne so te besede, ker je lagal. Ni bil vjem lagati. Molčati je znal, trpeti tudi — lagati ne.

Zato ni mogel pogledati zdravnika kakor sicer. Sklonil se je na postelji, odejo odgrnil in jo tlačil k zidu, kakor bi hotel zakriti utajeno skrivnost. Imel je skrite časnike. Kar sam je pričel odmotavati ovoj na nogi.

"Pastite! Saj je bilo šele zjutraj preobvezano! Jutri vam pošljem knjig — lepih povesti, pa ne boste dolgočasovali."

"Ko bi bil slisal!" vzdihne Peter po zdravnikovem odhodu.

"No, časnike pač vsak sme brati!" se oglasi Petrov sosed z obvezano roko.

"Vsak, če nisi delavec. Naj bi to povedal Semenu: jutri imamo vruga na plečih! Preiskava, kaznen — ali me še zapode!"

"Saj zdravnik ni tak. On drži z nami, vsaj meni se tako zdi!"

"Ne govorim. Toda nekaj vem, česar vi ne veste. Če se motim, prav; če se ne, tudi prav. Rečem

pa: kar nima žuljev na rokah, je vse zoper nas!"

V kotu je močno zakašljaj bolnik; njegov vrtli glas je zadonel po prostorni bolnici kot aplavz. (Dalje prihodnjič).

Za smeh in kratek čas.

Vse bo opustil.

— Potem, ko se bova poročila, boš moral opustiti kadenje.

— Da.

— In popivanje.

— Da.

— In tvoj klub.

— Da.

— In kvartanje za denar. — No, ali imaš zdaj še kaj, kar boš opustil iz lastnega nagiba?

— Da.

— Kaj pa?

— Opustil bom misel, da bi se oženil.

Ni njegova krivda.

Sodnik je imel pred seboj štiri-desetletnega obtožena, ki je ukradel \$3.

— To je zelo žalosten slučaj. — je govoril sodnik, — da ste pričeli zdaj, ko ste že štirideset let stari tako sramotno življenje, da ste onečastili ime vaše družine, in to vse za tri dolarje.

— Gospod sodnik, ni moja krivda, da so bili samo trije dolarji.

Če bo.

Mali sinko se je nekaj pregrešil zoper hišni red, katerega je upeljal strogi oče.

Mati: — O, za božjo voljo, pušti ga zdaj; — če bo še enkrat kaj sličnega naredil, ga pa nabij.

Oče: — Toda, kaj pa če ne bo več kaj takega naredil.

KAKO POSTATI DRŽAVLJAN

je naslov knjige, ki je izšla v zalogi tiskarne Glas Svobode in v kateri dobite vse, kar vam je treba vedeti o zgodovini in ustavi Zdr. držav, predvsem pa natančna navodila za dobavo državljan-skih papirjev, obširen seznam vprašanj in odgovorov v angleščini in slovenščini, itd.

To knjigo prejme vsakdo ZASTOJNI ako pošlje celoletno naročnino na GLAS SVOBODE

in 10c za pokritje poštinih stroškov, skupaj \$2.60. V nadrobni prodaji velja knjiga 50c s poštnino vred.

NADALJNA UGODNOST

Kedor s takoj naroči na GLAS SVOBODE za celo leto, bo imel s tem list plačan do novega leta 1918. GLAS SVOBODE je edini slovenski delavski list na svobodnoselnski podlagi in izhaja ob torkih in petkih. Vsakemu rojaku pošljemo na zahtevo eno številko zastojni na ogled.

Naročila je poslati na: Glas Svobode Co. 2656 S. Crawford Ave. Chicago, Ill.

BRAT, POMAGAJ TRPEČEMU BRATU!

'KRACKERJEV' BRINJEVEC

je najstarejše in od zdravnikov pripoznano kot najboljšo sredstvo proti notranjim boleznim

Advertisement for Krackerjev Brinjevec featuring an image of a bottle and descriptive text about its medicinal benefits.

Advertisement for Slovenski Hotel Unijska Bara, owned by Frank Cvetič, located at 5104 Butler St., Pittsburgh, PA.

Advertisement for Anton Burgar, a Notary Public in Greater New York, located at 62 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Advertisement for Rojaki! Columbia gramophone records, located at 456 Chestnut St., Conemaugh, Pa.

Isšem svojega brata JOSIPA MIHELIC. Doma je iz vasi Sodevee, fara Stari trg pri Kočevju. V Zedinjenih državah živa kakih pet let in dve leti že ne vem, kje se nahaja. Preje je bival v Ely, Minn., in potem na Calumetu, Mich. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, kje se nahaja, da mi naznani, ali naj se pa sam oglasi svoji sestri: Mary Kavše, c/o Friegel, 209-14. St., Brooklyn, New York. (25-31-10)

Advertisement for Moderno Urejena Tiskarna Glas Naroda, offering various printing services and products.

Advertisement for Velika vojna mapa (Large War Map) and Veliki vojni atlas (Large War Atlas) by Slovenic Publishing Co.

